

บทที่ ๒

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ความต้องการของครูและผู้บริหารในการพัฒนา
สมรรถภาพด้านการจัดบริการและการจัดโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพ-
มหานคร แบ่งได้เป็น ๓ ตอนคือ

๑. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
๒. สมรรถภาพครู
๓. บริการและโครงการต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา
๒๒(๖) ระบุว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่หนึ่งของกรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่รับผิดชอบ
โดยตรงในการจัดการศึกษาได้แก่ สำนักงานการศึกษา ปัจจุบันมีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร ๔๒๐ โรงเรียน มีจำนวนครูและผู้บริหาร ๑๒,๘๘๓ คน นักเรียน ๒๒๓,๐๒๕ คน
ภารโรง ๘๐๘ คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๖: ๑) สำนักงานศึกษามีอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและการนิเทศการศึกษาตามพระราชบัญญัติการแบ่งส่วนราชการ
และกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๐
มาตราที่ ๒๒ ส่วนมาตราที่ ๒๗ กำหนดให้สำนักงานศึกษามีผู้อำนวยการสำนัก เป็นผู้บังคับบัญชา
รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานศึกษาและขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร และ
มาตราที่ ๒๘ ระบุให้สำนักงานศึกษามีหน่วยงานดังนี้

๑. สำนักเลขานุการ
๒. หน่วยศึกษานิเทศก์
๓. กองโรงเรียน
๔. กองวิชาการ

การแบ่งเขตที่ได้รับความรับผิดชอบดำเนินการการศึกษาตามมาตราที่ ๔๖ เป็นไป เช่นเดียวกับการแบ่งเขตอื่นที่ปกครองในกรุงเทพมหานครคือแบ่งเป็น ๒๔ เขต (กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๔ : ๑๐๕, ๑๐๕) แต่ละเขตมีหัวหน้าเขตและศึกษาเขตเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาภายในเขตตามนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครซึ่งมีดังนี้

ข้อที่ ๑ การศึกษาจะต้องมีบทบาทในการสร้างวินัยในตนเองของเยาวชน เช่น รักษาความสะอาด รักความเป็นระเบียบ

ข้อที่ ๒ การศึกษาจะต้องมีบทบาทในการ เป็นเครื่องมือให้ ชักช่องว่างในสังคม โดยเฉพาะในแง่ความเสมอภาคทางการศึกษาจึงมีนโยบายจัดการศึกษาในแหล่งสลัม

ข้อที่ ๓ เร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งในแง่ของการสำรวจมาตรฐาน เป็นรายโรงเรียน การวางแผนปรับปรุงโรงเรียนและวิธีการนิเทศ

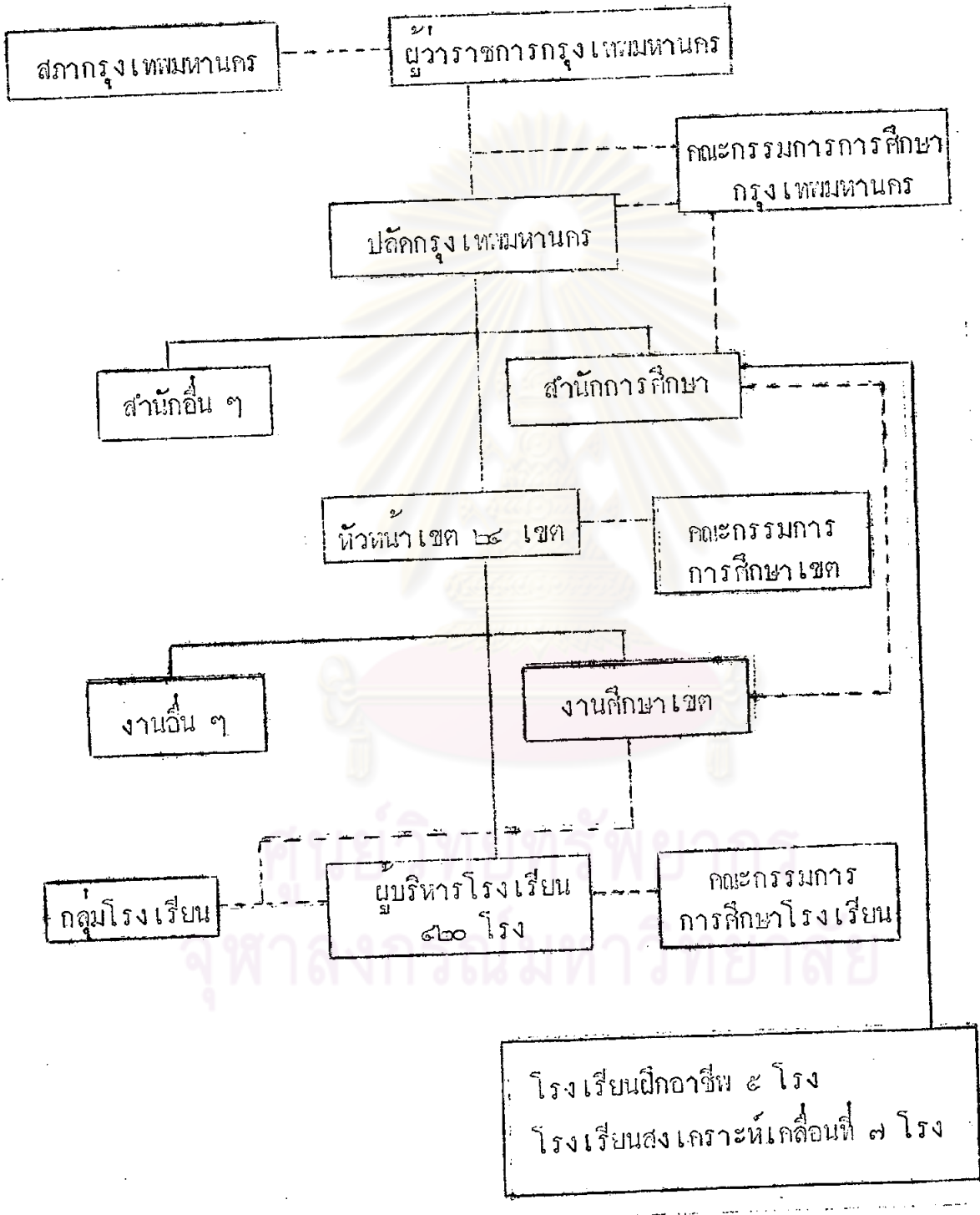
ข้อที่ ๔ เร่งรัดเรื่อง การเตรียมขยายปริมาณการศึกษาภาคบังคับในเขต กรุงเทพมหานครทั้ง เขตชั้นในและเขตชั้นนอก เพื่อรับการ เริ่มของประชากรในกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๒ : ๒๓-๒๕)

การบริหารบุคลากรครูของกรุงเทพมหานครขึ้นอยู่กับคณะกรรมการข้าราชการ กรุงเทพมหานคร (ก.ก.) เหมือนข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ หน่วยงานที่บริหารงาน บุคลากรของกรุงเทพมหานครคือ กองการเจ้าหน้าที่และกองฝึกอบรม แต่สำหรับข้าราชการ ครูกรุงเทพมหานครมีสำนักการศึกษาบริหารงานแทนกองการ เจ้าหน้าที่

ระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหาร ราชการของกรุงเทพมหานครคือ ผู้บริหารสูงสุดในระดับการเมืองคือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพ-มหานคร เป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย ผู้บริหารสูงสุดของข้าราชการประจำคือ ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายควบคุมการดำเนินงานตามนโยบาย โดยมีผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยตรง และในระดับเขตซึ่ง เป็นฝ่ายปฏิบัติมีหัวหน้าเขตเป็นผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบโรงเรียน ที่อยู่ในพื้นที่ และมีศึกษาเขตเป็นผู้รับผิดชอบรองลงไป นอกจากนี้ยัง เปิดโอกาสให้ คณะ ข้าราชการครูและครูผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษากว

แผนภูมิการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

สภาพการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร

๑. นักเรียน การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการจัดเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนด้วยการอบรมสั่งสอนขั้นมูลฐานอันเป็นแนวทางนำไปสู่การเรียนรู้และปฏิบัติ เป็นการศึกษาภาคบังคับซึ่งกรุงเทพมหานครจัดให้เปล่าแก่เยาวชน ในแต่ละปีมีจำนวนนักเรียนดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๖: ๓๐)

ตารางที่ ๒ จำนวนนักเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายชั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๑ - ๒๕๒๕

ชั้น	พ.ศ.	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕
ป.๑		๓๗,๖๑๒	๓๘,๕๒๘	๓๕,๐๗๓	๓๐,๕๗๕	๓๕,๗๕๓
ป.๒		๓๕,๖๐๘	๓๘,๔๑๑	๓๖,๗๔๒	๓๓,๖๕๓	๓๐,๕๕๕
ป.๓		๓๘,๔๓๕	๔๐,๑๐๔	๔๐,๘๔๔	๓๗,๔๓๗	๓๕,๓๖๐
ป.๔		๓๖,๗๘๐	๓๗,๘๖๔	๓๘,๐๕๖	๔๑,๖๐๖	๓๗,๕๑๑
ป.๕		๓๕,๘๗๑	๓๘,๔๕๔	๓๘,๔๓๐	๓๕,๖๗๑	๔๓,๕๗๕
ป.๖		๓๐,๘๕๕	๓๒,๕๘๖	๓๓,๘๓๖	๓๔,๘๑๒	๓๖,๑๘๗
รวม		๒๑๕,๑๖๑	๒๒๖,๓๓๗	๒๒๓,๐๒๑	๒๑๗,๗๕๕	๒๒๒,๓๑๕

- ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ จำนวนรวมของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๕
- ในปีการศึกษา ๒๕๒๓ จำนวนรวมของนักเรียนลดลงจากปี ๒๕๒๒ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๖
- ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ จำนวนรวมของนักเรียนลดลงจากปี ๒๕๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๔
- ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ จำนวนรวมของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๒๔ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๓

๒. ครูและบุคลากรทางการศึกษา งานจัดการศึกษาเป็นงานใหญ่ของกรุงเทพมหานคร จึงจำเป็นต้องมีครูและบุคลากรในฝ่ายจัดการและสนับสนุนตลอดจนนักการภารโรง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีจำนวนดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๒ : ๕-๑๔)

ตารางที่ ๓ จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา ๒๕๒๕

ลำดับที่	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
๑.	ครู	๑๒,๒๒๕	๘๘.๒๖
๒.	บุคลากรงานศึกษา เขต ๒๔ เขต	๓๗๔	๒.๖๘
๓.	บุคลากรสำนักการศึกษา	๓๘๒	๒.๗๕
๔.	นักการภารโรง	๘๗๖	๖.๓๐
	รวม	๑๓,๘๕๗	๑๐๐.๐๐

๓. สภาพของโรงเรียนและสถานที่ การศึกษาระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร เริ่มจัดขึ้นในวัดที่มีความพร้อมโดยทางวัดมีสถานที่จัดตั้งอาคารเรียนหรืออาจิสาลาวัคเป็นที่สอน และเนื่องจากกรุงเทพมหานครมีประชากรหนาแน่นมากที่สุดจึงจำเป็นต้องสร้างโรงเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และนับแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๕ กรุงเทพมหานครกับรัฐบาลได้มีส่วนร่วมกันในการจัดสรรงบประมาณปรับปรุงโรงเรียนและอาคารสถานที่ในสัดส่วน ๓ : ๒ คือเป็นงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ๓ ส่วน งบประมาณของรัฐบาล ๒ ส่วน ทำให้กรุงเทพมหานครสามารถปรับปรุงอาคารเรียนให้มีสภาพสมบูรณ์เป็นส่วนใหญ่แต่ก็ยังมีโรงเรียนที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางเมืองอีกมากที่ยังไม่ได้มาตรฐานคือ ขาดสนามที่จะให้นักเรียนประกอบกิจกรรมกลางแจ้ง และบางโรงเรียนอยู่ในที่ชุมชนแออัดมากต้องจัดการสอนเป็นสองนัย ซึ่งการสอนสองนัยนี้ก็มีปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กรุงเทพมหานครจึงได้พยายามสร้างโรงเรียนและอาคารเรียนเพิ่มเพื่อยกเลิกการสอนสองนัย จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๕ เหลือโรงเรียนที่เปิดสอนสองนัยเพียง ๓๕ โรงเรียน จากจำนวนเดิมสูงสุดที่มีอยู่ ๑๒๒ โรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๒๐

๔. งานวิชาการและหลักสูตร โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครใช้หลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น
 แก้ปัญหาเป็น เป็นคนที่มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความสุขและเป็นพลเมืองดีของสังคม
 และบ้านเมือง อย่างไรก็ตามโรงเรียนสามารถเลือกหรือดัดแปลงเนื้อหาสาระให้นักเรียนศึกษา
 ได้ตามความเหมาะสมกับสภาวะของแต่ละท้องถิ่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
 มีองค์ประกอบเป็นกลุ่มวิชาการใหญ่ ๆ ดังนี้

- ๔.๑ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ มีวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์
- ๔.๒ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีชีวิตในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ชาวพุทธการณ์และวันสำคัญ การทำมาหากิน ฯลฯ
- ๔.๓ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เรียนรู้เกี่ยวกับจริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา
 คนตรี นาฏศิลป์ กิจกรรมสร้างนิสัย
- ๔.๔ กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เรียนรู้เกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง
 งานประดิษฐ์ และงานเลือก (สำหรับ ป. ๕ - ๖) (เรื่องเดียวกัน: ๑๓-๑๕)

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘)

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษามีดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาการศึกษาทุกประเภทที่กรุงเทพมหานครดำเนินการอยู่ให้สอดคล้องกับ
 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘)
๒. เพื่อจัดการประถมศึกษาให้แก่เด็กในเกณฑ์บังคับได้มีโอกาสเข้าเรียนอย่างทั่วถึง
๓. เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ
 ของท้องถิ่น

๔. เพื่อเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘)
 ประกอบด้วยแผน ๒ แผนคือ

๑. แผนพัฒนาการศึกษาภาคบังคับ
๒. แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

แผนพัฒนาการศึกษาภาคบังคับ เป็นนโยบายพัฒนาการศึกษาดังนี้

ค่านักเรียน สรรวจและดำเนินการให้เด็กในเกณฑ์บังคับได้เข้าเรียนทุกคน ปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีสมรรถภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ที่ลขรรจรรยา ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รักชาติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และจัดหาเครื่องเรียน เสื้อผ้า อาหารกลางวันและทุนการศึกษาให้

ค่านครู เรงพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม ส่งเสริมให้มีความรู้ก้าวหน้าในอาชีพ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

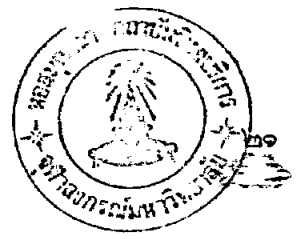
ค่านอาคารสถานที่ สร้างอาคารเรียนให้มีห้องเรียน ห้องกิจกรรมพร้อมอุปกรณ์ โรงอาหาร โรงฝึกงาน ฯลฯ ให้เพียงพอ จัดหาที่ดินเพื่อขยายโรงเรียน จัดบริเวณให้สะอาด ถูกหลักอนามัยและส่งเสริมการใช้อาคารเรียน บริเวณโรงเรียนในการจัดการศึกษาค้นอื่น ๆ กวบ

ค่านวิชาการ ปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาให้ทันวิศวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามากขึ้น ปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ลดความสูญเปล่าทางการศึกษา ส่งเสริมการจัดห้องสมุดโรงเรียน การผลิตหนังสือ การอ่านหนังสือ การจัดกิจกรรมทางคานพละน้ามัย ลูกเสือ ยุวกาชาด ศิลปะและดนตรี

ค่านบริหาร พัฒนาคูณภาพผู้บริหารการศึกษา จัดระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับของชาติ จัดและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ จัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเข้าโรงเรียน ฝึกอบรมครูที่สอนวิชาสามัญให้มีความรู้ทางคานพละน้ามัย ศิลปะและหัตถกรรม

ค่านชุมชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมการจัดโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนชุมชน

ค่านคุณภาพ ลดอัตราการสอบตก การเรียนซ้ำชั้นของนักเรียน ผลการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความประพฤติดี มีจริยธรรม คุณธรรม มีเหตุผล รู้จักทำงานร่วมกัน ช่วยตนเองได้ มีระเบียบวินัยและรักชาติ

แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน มีนโยบายพัฒนาการศึกษาดังนี้

ก้านักเรียน เพิ่มปริมาณผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ตาม
ควรแก่เอกลักษณ์ภาพ

ก้านครู จัดหาครูให้เพียงพอกับสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมครูให้ก้าวหน้าในอาชีพ
บำรุงขวัญและกำลังใจ จัดสวัสดิการให้เหมาะสม

ก้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ปรับปรุงขยายอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดตั้ง
สถาบันฝึกอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน จัดหาและปรับปรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ
การฝึกให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอ

ก้านคุณภาพ ปรับปรุงการฝึกอาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ และให้ผู้เรียนมีความรู้
ความสามารถในอาชีพนั้น ๆ

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘) นี้
ได้จัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในช่วงปีแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๒๕)
๒ โครงการ มีผู้รับผิดชอบ ๓ หน่วยงานคือ กองโรงเรียน กองวิชาการ และหน่วยศึกษา-
นิเทศ จากผลการติดตามและประเมินโครงการมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้
๒ โครงการคือ

๑. โครงการส่งเสริมห้องสมุดโรงเรียน การศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๒๐ มุ่งให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ ห้องสมุดจึงมี
ความจำเป็นอย่างยิ่ง ทางสำนักการศึกษาได้ดำเนินการจัดโครงการห้องสมุดโรงเรียน
มาตรฐานตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๔ ปรากฏว่า ได้รับงบประมาณ ๔๘.๖๒ % จึงดำเนินการ
การได้เพียงครึ่งหนึ่งของโครงการเท่านั้น พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ งบ
ประมาณได้รับต่ำกว่าเป้าหมายมาก บุคลากรมีน้อย สถานที่คับแคบไปรษณีย์ติดต่อกับจำนวน
หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

๒. โครงการจัดชั้นเรียนพิเศษหรือการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานครมีนักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งมีปัญหาทางการเรียน มีความบกพร่องทางสมอง
สติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติซึ่งต้องการความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่มักเป็นนักเรียนเรียนช้า

โครงการนี้สามารถช่วยนักเรียนให้เรียนไ้ความความสามารถและจบหลักสูตรการศึกษาแต่ใช้เวลาเรียนนานกว่านักเรียนปกติ สำหรับการจ้กโครงการนี้ไม่มีปัญหาคือ ขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ทางด้านโภชนาการ และขาดแคลนงบประมาณ

๓. โครงการแนะแนว จากการศึกษาความผลและประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในช่วงปีแรกของแผนนี้ โครงการแนะแนวสามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ ๘๐ ของเป้าหมาย ทั้งนี้โดยใช้งบประมาณของกองโรงเรียน สำนักการศึกษา ในการจัดหาอุปกรณ์การแนะแนว เช่น ระเบียบสะสม ส่วนการจัดทำคู่มือการแนะแนวและการจัดพิมพ์แจกให้แก่ทางโรงเรียนนั้นศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดำเนินการโดยร่วมมือกับศูนย์แนะแนว กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนปัญหาของการจัดโครงการนี้คือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดทำเอกสารต่าง ๆ และขาดการประชุม สัมมนาครูแนะแนวทุกโรงเรียน

๔. โครงการช่วยเหลืออาหารกลางวันในโรงเรียน มีนักเรียนบางส่วนในโรงเรียนที่ไม่มีอาหารกลางวันรับประทานหรือมีแต่ไม่มีคุณค่าทางอาหารที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ทำให้มีน้ำหนักตัวลดลง สุขภาพ จิตใจ และสติปัญญา เกือบทุกโรงเรียนจึงจัดโครงการนี้เพื่อช่วยเหลือนักเรียน และสามารถดำเนินงานได้ตรงตามเป้าหมาย ส่วนใหญ่ผู้ดูแลอาหารอยู่ในขั้นดีเพราะได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย แต่เนื่องจากการจัดโครงการนี้ต้องใช้บุคลากรมากจึงมีปัญหาเรื่องการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านโภชนาการในการทำอาหาร และที่สำคัญคืองบประมาณในการจัดซื้ออาหารและอุปกรณ์การประกอบอาหารไม่เพียงพอทางโรงเรียนจะต้องช่วยเหลือตัวเองในการจัดหาทุนเป็นอย่างมาก

๕. โครงการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดจะสามารถช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ ในการจัดการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภทและการจัดงานชุมนุมลูกเสือมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและร่วมชุมนุมมากเกินเป้าหมาย แต่การดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องคือ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาน้อยกว่าเป้าหมาย และปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนทั้งลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๖. โครงการส่งเสริมพลานามัย กีฬานักเรียนและกีฬาครู การจัดกิจกรรมครั้งนี้เพื่อฝึกนักเรียนให้มีนิสัยชอบการออกกำลังกาย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความสามัคคี กระตือรือร้น

และเห็นความสำคัญของการกีฬา ในการจัดโครงการนี้ปรากฏว่าการประสานงานระหว่าง
หน่วยงานและประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีพอใช้ แต่มีปัญหาคือ แม้ว่าจะได้รับงบประมาณ
ตามเป้าหมายแต่สภาพเงินเพื่อทำหัตถ์ของเงินลดลงและไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่าย
นอกจากนี้ยังขาดกำลังคนอีกด้วย

จากการติดตามและประเมินผลโครงการทั้ง ๒ โครงการ พบว่าปัญหาและอุปสรรค
ในการดำเนินโครงการที่สำคัญมี ๓ ประการคือ

๑. งบประมาณ ทุกโครงการจำเป็นต้องใช้เงินในการทำกิจกรรม ซึ่งอุปสรรค
เป็นจำนวนมาก แต่ได้รับไม่เพียงพอ

๒. บุคลากร การดำเนินงานแต่ละโครงการต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้และ
ทักษะเฉพาะด้านจึงจะสามารถทำให้โครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย แต่ในการ
ปฏิบัตินั้นมีบุคลากรจำนวนน้อยที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะอย่าง จึงจะเห็นได้จากตาราง
ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ จำนวนครูสนับสนุนการสอนในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร (คัดตอนจากสถิติจำนวนครูจำแนกตามหน้าที่ สำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๖: ๒๘)

หน้าที่	วิชา		รวม	จำนวนที่ ต้องการเพิ่ม
	โดยตรง	อื่น ๆ		
ครูแนะแนว	๓๔	๔๗๖	๕๐๖	๑๘๕
ครูโภชนาการ	๑๔๒	๒๒๓	๓๖๕	๒๑๔
ครูอนามัยโรงเรียน	๒๑	๒๗๐	๒๙๑	๑๘๗
ครูบรรณารักษ์	๕๖	๕๐๐	๕๕๖	๑๕๕
รวม	๒๕๓	๑,๔๖๙	๑,๗๒๒	๕๘๑

๓. สถานที่ เนื่องจากบางโรงเรียนตั้งอยู่ในย่านชุมชนและโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณวัดจึงไม่สามารถขยายบริเวณโรงเรียนออกไปได้อีก จึงไม่มีบริเวณหรือมีก็กับแคบทำให้ไม่อาจดำเนินกิจกรรมบางอย่างได้

สมรรถภาพครู

มีผู้ให้ความหมายคำว่า "สมรรถภาพครู" ไว้อย่าง ๆ กันดังนี้

กมล สุภประเสริฐ และคณะ (๒๕๖๓ : ๓) กล่าวว่า สมรรถภาพหมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุดมนิสัยหรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่พึงปรารถนา

กษมา สารสมุทร (๒๕๖๔ : ๑๓) ให้ความหมายว่า สมรรถภาพครู คือ ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ความชำนาญที่ครูสามารถแสดงออกให้สังเกตได้

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (๒๕๑๕ : ๑๒) พรณี เล็กวุฒิกานต์ (๒๕๒๒ : ๔๕) และสุภา ศีลสร (๒๕๒๖ : ๕) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สมรรถภาพครูหมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูที่แสดงออกเพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนา เจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย

เทพ การะเกด (๒๕๐๕ : ๔-๕) และสุรินทร์ สรสิริ (๒๕๑๕ : ๓) มีความเห็นแนวเดียวกันว่า ครูที่ดีที่มีสมรรถภาพจะต้องมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เชื่อนมั่นในคุณค่าของงาน คิดปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีความรอบรู้ วาจาดี ใจกว้าง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและบุคลากร

สมบุญต์ ลิขิตยั้งวรา (๒๕๒๕ : ๑๒) กล่าวว่าสมรรถภาพครูหมายถึง ประสิทธิภาพ ความสามารถ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่แสดงออกมาอันมีผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษา และการพัฒนาทางานต่าง ๆ ของนักเรียน

มานพ ภาวิตรีไลธรรม (๒๕๒๐ : ๒๕) และสมพร ปาละจุม (๒๕๒๐ : ๑๔-๑๕) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สมรรถภาพครูที่พึงปรารถนาจะต้องประกอบด้วยสมรรถภาพที่สำคัญ

๓ ด้านคือ

๑. สมรรถภาพด้านวิชาการ ได้แก่ การมีความรู้กว้างขวางทั้งในวิชาที่ตนเองสอน และวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

๒. สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะ หมายถึง สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการแนะนำ การปกครองชั้นเรียน อบรมสั่งสอนนักเรียนให้ประพฤติดี การเป็นผู้นำ และมีศีลธรรมจรรยา

๓. สมรรถภาพด้านอื่น ๆ หมายถึง ครูจะต้องมีจิตใจรักเด็กและมีความอดทนในการทำงาน

นอกจากนี้ สมพร ปาละจุม (๒๕๒๐ : ๕) ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ครูมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักเรียนทั้งในด้านการเรียน การทำงาน ความประพฤติ ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ดี มีความประพฤติดี สามารถนำทฤษฎีใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนให้มีความรู้และความสามารถ

กู๊ด (Carter V. Good ๑๙๙๓ : ๑๒๑) กล่าวว่า สมรรถภาพหมายถึงโมโนทัศน์ ทักษะ และเจตคติที่จะก่อให้เกิดในการทำงานและสามารถประยุกต์หลักการ เทคนิค ให้เข้ากับสถานการณ์ที่ปฏิบัติจริงได้

แอนเดอร์สัน (Hans O. Anderson ๑๙๙๒ : ๑) กล่าวว่า สมรรถภาพครู หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เราจะสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในทางบวก

สำหรับการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลนั้น ฮาร์บิสัน และไมเยอร์ส (Harbison and Myers อ้างถึงในสมพงษ์ เกษมสิน ๒๕๑๓ : ๕๓๑) มีความเห็นทำนองเดียวกันว่า การพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลหมายถึง กระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เจตคติ และมีมือให้เหมาะกับการปฏิบัติงาน ส่วนการพัฒนาสมรรถภาพของครูนั้น สีลา สีนานุเคราะห์ (๒๕๒๕ : ๑๔-๑๕) มีความเห็นว่า ครูจำเป็นต้องชวนช่วยพัฒนาตนเองหรือรับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ตนเองก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการ และงานที่ตนรับผิดชอบ

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถภาพครูหมายถึง วิธีการที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของครูทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาสมรรถภาพครูทำได้หลายวิธี สมถึก แก้วสนธิ (๒๕๒๒ : ๑๓๓-๒).

ได้เสนอข้อเขียนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ในประเทศอังกฤษว่ามีดังนี้

๑. การฝึกอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมักจะจัดตามความสนใจของผู้เข้ารับการอบรม มีทั้งฝึกอบรมระยะสั้นและระยะยาว
๒. การสัมมนาทางวิชาการ เป็นการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
๓. การให้รางวัลสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพยายามมากขึ้น
๔. การเผยแพร่ข่าวสารความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา เพื่อสร้างความสนใจของผู้สอน

บริการและโครงการต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีลักษณะสมบูรณ์ในตัวเอง คือ มีทั้งตัวอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอน วัสดุครุภัณฑ์ ครู นักเรียน ผู้บริหาร นักการศึกษา ธุรการ ศึกษานิเทศก์ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาเป็นแหล่งที่เสริมสร้างประสบการณ์ความรู้และพัฒนาการให้แก่เด็กอายุประมาณ ๖ - ๑๒ ปี นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นแหล่งสืบทอดวัฒนธรรม ปณิธานคุณธรรม และเป็นสื่อที่เชื่อมโยงครอบครัวกับสังคมให้สัมพันธ์กัน (สุมน อมรวิวัฒน์ ๒๕๕๕ : ๑)

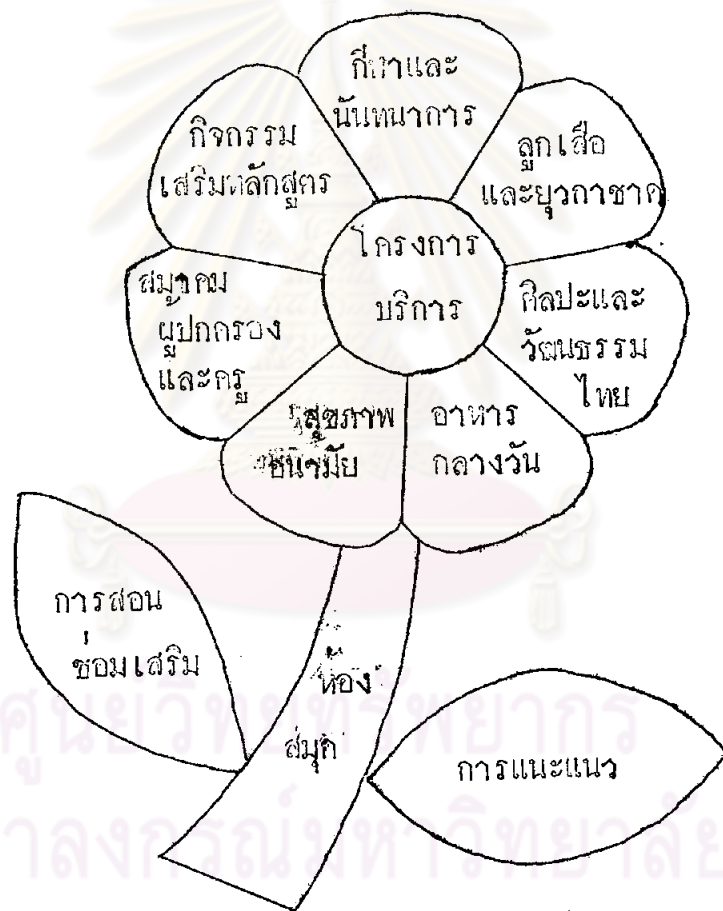
การจัดกระบวนการเรียนการสอนและสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายด้วยดีนั้น ต้องอาศัยการจัดบริการและโครงการต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน และเนื่องจากการจัดบริการและโครงการส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อเนื่องกันอย่างเห็นได้ชัดจึงจัดรวมกันเป็น ๔ หมวดได้ดังนี้

- หมวด ก. บริการที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียน ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการแนะแนว และบริการสอนซ่อมเสริม
- หมวด ข. บริการที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ บริการทางสุขภาพอนามัย และบริการจัดอาหารกลางวัน

หมวด ค. บริการที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านสังคม ลักษณะนิสัย และ
สุนทรียภาพ ได้แก่ โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการกีฬาและนันทนาการ
โครงการลูกเสือและยุวกาชาด และโครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย

หมวด ง. บริการที่สร้างเสริมความร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาการของนักเรียน
ได้แก่ โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู

แผนภาพบริการและโครงการต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียนประถมศึกษา

หมวด ก. บริการที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียน

บริการห้องสมุด

บริการห้องสมุดเป็นบริการที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนของระดับประถมศึกษา เพราะเด็กในระดับประถมศึกษาอยู่ในช่วงวัยที่ควรได้รับการปลูกฝังพื้นฐานด้านต่าง ๆ

เป็นอย่างไร เช่น การปลูกฝังให้มีความรักที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กเรียนได้มีประสิทธิภาพและความรู้กว้างขวางซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนและชีวิตในอนาคต (ธีระวัลย์ สวรรยาวิทย์ ๒๕๖๔: ๘๗) แต่เด็กไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ โรงเรียนเป็นสถานที่ช่วยให้เด็กได้ใกล้ชิดกับหนังสือ โรงเรียนจะเสริมการอ่านหนังสือของเด็กได้โดยการจัดกิจกรรมห้องสมุด (มาลินี นิยมเสมอ ๒๕๖๓ : ๒๒-๒๓) ห้องสมุดเป็นจุดบ่งบอกสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ของการศึกษา (สายหยุด จำปาแดง ๒๕๖๖: ๕๗)

ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนและจักรบริการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้และสืบลวดลายและเป็นแหล่งที่นักเรียนใช้เป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ที่ได้มาจากครู และเป็นสถานที่ซึ่งครูใช้เพิ่มพูนความรู้ของตนด้วย (พรศศิญา กัลยาณมิตร ๒๕๑๔: ๒) ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการด้านการอ่านและด้านการให้ยืมวัสดุต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนโดยมีบรรณารักษ์คอยให้บริการแนะนำช่วยเหลือ (แมนมาศ ขวสิทธิ์ ๒๕๑๑: ๘-๑๐)

ห้องสมุดกับการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับที่ก่อการวางรากฐานทางการศึกษาอย่างมั่นคงและให้ใฝ่ลตามเป้าหมาย ห้องสมุดเปรียบเสมือนสถานีบริการน้ำมันซึ่งจะจ่ายน้ำมันให้แก่รถยนต์ทุกคันที่แวะมาเติมน้ำมัน ถ้าขาดน้ำมันรถยนต์ก็แล่นไม่ได้ เช่นเกี่ยวกับการศึกษาหากขาดห้องสมุดเสียแล้ว การจัดการศึกษาก็ย่อมไม่ใฝ่ลตามบรรลุ (รัฐจวน อินทรกำแหง ๒๕๖๑: ๑๓)

วาที ฐาปนวงศ์ทานติ (๒๕๖๑: ๑๐๒-๑๐๓) และวิรัช ศรีสุภักดิ์ขณาการ (๒๕๖๕: ๑๑) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า ห้องสมุดควรเป็นศูนย์กลางการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การฝึกวิจารณ์งานให้แก่เด็กนักเรียนและครู เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดหาหนังสืออ่านประกอบ จัดแนะแนวการอ่านเพื่อให้เด็กนักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านสูงขึ้น สอนให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้ห้องสมุด ให้รู้จักรับผิดชอบในการใช้สมบัติส่วนรวม และเป็นศูนย์กลางบริการวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

การจัดห้องสมุดนั้นส่วนใหญ่จะเน้นกันส่งเสริมการอ่านของนักเรียน แต่นักเรียนในระดับประถมศึกษานั้นยังไม่สามารถค้นคว้าหาหนังสืออ่านเองได้ ครูจะต้องเป็นผู้ให้ความสนุนใจให้นักเรียนสนใจบริการห้องสมุดโดยการจักรบริการแนะแนวการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน

เพื่อจะได้เห็นความสำคัญมากขึ้น ซึ่งผู้จัดนั้นอาจจะเป็นครูประจำชั้นหรือครูบรรณารักษ์ก็ได้

สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจในบริการห้องสมุดได้มากที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมของห้องสมุดซึ่ง วาณี ฐาปนวงศ์ทานติ (๒๕๒๑: ๑๐๓) และพรณีมา กัลยาณมิตร (๒๕๑๔: ๓๒-๓๔) ได้เสนอกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษากควรจัดคือ การจัดนิทรรศการแนะนำหนังสือ การจัดป้ายนิเทศ การเล่านิทาน การฉายภาพยนตร์หรือภาพนิ่ง บริการตอบคำถาม การแสดงบนเวที การแข่งขันหรือการประกวด เช่น ประกวดแต่งคำขวัญ อ่านร้อยแก้วหรือร้อยกรอง การคัดลายมือ แข่งขันทายปัญหา จัดชุมนุมห้องสมุด ชุมนุมนักอ่าน และแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุดและหนังสือ

เสาวณิต ลาภานันต์ (๒๕๒๔: ๒๓-๒๔) กล่าวว่าบุคคลที่จะช่วยส่งเสริมให้บริการห้องสมุดโรงเรียนบรรลุผลได้แก่

๑. ครูประจำวิชาหรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นผู้รู้ที่นักเรียนจะต้องค้นคว้าเรื่องอะไรบ้าง และคอยเอาใจใส่ดูแลอบรมให้นักเรียนมีนิสัยที่ดีในการอ่าน
๒. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเข้าใจบทบาทของห้องสมุดโรงเรียน ใ้การสนับสนุนส่งเสริม จัดบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ
๓. ครูบรรณารักษ์ จะต้องมีความเข้าใจในงาน รักงาน พร้อมทั้งจะประสานงานและให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน

ธีระวัลย์ สวรรษาธิปัทย์ (๒๕๒๔: ๔๘) ได้สรุปลักษณะของห้องสมุดที่ดีไว้ดังนี้

๑. มีบรรณารักษ์หรือครูที่ได้รับการฝึกอบรมจากห้องสมุดประจำอยู่
๒. มีหนังสืออุเทศเพียงพอ พร้อมทั้งมีการจัดระบบหนังสือ มีที่สำหรับวางหนังสือ และมีโต๊ะสำหรับอ่านเพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน
๓. จัดบริการให้ยืมหนังสือแก่ครูและนักเรียน
๔. มีที่อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ

สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดหรือมีแต่จำนวนไม่พอ อาจจะทำให้เด็กเรียนมาช่วยงานห้องสมุดได้ นักเรียนที่มาช่วยงานนี้เรียกว่า นักเรียนช่วยงานห้องสมุด ก่อนที่จะให้นักเรียนมาช่วยงานบรรณารักษ์ควรจัดปฐมนิเทศและฝึกงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และนักเรียนที่มาช่วยงานห้องสมุดนี้ควร เลือกลงจากทุกระดับชั้น (รัฐจวน อินทรกำแหง ๒๕๒๑: ๓๗-๔๑)

บริการห้องสมุดมีความจำเป็นต่อการพัฒนานักเรียนเป็นอย่างมาก ห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนานักเรียนทางด้านสติปัญญาความรู้ตลอดจนนิสัยในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อให้มีชีวิตเป็นสุขอยู่ในสังคมและเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาของบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงควรถือการจัดตั้งห้องสมุดเป็นนโยบายสำคัญและควรให้ความสนับสนุนบริการห้องสมุดให้เป็นที่ศูนย์กลางของการศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนและครูได้ประโยชน์จากห้องสมุดให้มากที่สุด.

บริการแนะแนว

การแนะแนวเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อจัดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา มุ่งที่จะช่วยนักเรียนให้มีความคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง คงความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความเข้าใจในตัวเองและจุดหมายของชน (บิวทอง สว่างโสภาคกุล ๒๕๒๕: ๒๓) แต่ก่อนโรงเรียนประถมศึกษาไม่สนใจที่จะจัดบริการแนะแนวมากนัก เพราะครูมักคิดว่านักเรียนในระดับประถมศึกษาไม่มีความจำเป็นจะต้องเลือกการเรียนหรือเลือกอาชีพซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดเพราะการแนะแนวมิได้ช่วยนักเรียนเฉพาะด้านการเรียนหรือการเลือกอาชีพเท่านั้นแต่ยังช่วยป้องกันปัญหาการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมได้ การจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาจึงเป็นลักษณะหนึ่งของการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาเจตคติ ความมั่นใจ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาแก่นักเรียนซึ่งจะทำให้กล้าเผชิญกับปัญหาที่ต้องประสบอยู่ตลอดเวลา และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอันจะทำให้ได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชาอุทัย อัจฉินสมาจาร ๒๕๒๐: ๑๔)

วชิรญา บัวศรี (๒๕๒๒: ๖) สุทัศน์ ทิพย์สุวรรณ (๒๕๒๓: ๔๐) สุโท เจริญสุข (๒๕๒๑: ๓๕) โจนส์ (Jones ๑๙๖๐: ๘) วิลเลย์ และสตรอง (Willey and Strong ๑๙๖๓: ๑๗) มีความเห็นอย่างสอดคล้องกันว่า การแนะแนวคือ การที่บุคคลหนึ่งพยายามให้ความช่วยเหลือบุคคลอีกคนหนึ่งให้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อความ สุขและความสำเร็จในชีวิต และเป็นการช่วยเหลือโดยใช้ "พระคุณ" ไม่ใช่ "พระเดช"

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในระดับประถมศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๑๔

: ๕) ชาอุทัย อัจฉินสมาจาร (๒๕๒๐: ๑๕-๑๖) สุमितร์ คุณานุกร และคณะ (๒๕๑๕: ๘๕) ธานี วัฒนไชย เขื่อน หริ่มแก้ว และสะโก สกฤตรัตน์ (๒๕๒๐: ๒๐) ให้ความสำคัญในลักษณะเดียวกันว่า

- ๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียนให้เป็นไปด้วยดีตั้งแต่ขั้นต้น ๆ ของชีวิต
- ๒. เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและชักชวนพัฒนาการ เป็นการ คัดไฟต้นลม
- ๓. เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ความคิดริเริ่ม การรู้จักใช้ วิจารณ์ตนเองและป้องกันกำปรับตัวไม่ได้
- ๔. เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการศึกษาเล่าเรียนให้มีความพร้อมและการ ตั้งตนที่ดี
- ๕. เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และความสามารถด้านอื่น ๆ ของ นักเรียนให้เหมาะสมกับเอกลักษณ์
- ๖. เพื่อช่วยให้นักเรียนและครูมีความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง

วันชัย ตั้งตรงจิตร (๒๕๑๖: ๑๕) เสนอประเภทของการแนะแนวที่ควรจัดใน โรงเรียนประถมศึกษาได้แก่ การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวทาง สุขภาพอนามัย การแนะแนวส่วนตัว การแนะแนวเกี่ยวกับความประพฤติ และการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ สักการวัลย์ ฉาวรภิกษิขจร (๒๕๒๑: ๓๕-๓๗) และสวัสดิ์ สุวรรณอักษร (๒๕๒๓: ๒๒-๒๕) เห็นว่าบริการแนะแนวที่โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดให้แก่เด็กนักเรียนเพิ่มอีก คือ การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ การทำระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล การติดตาม นักเรียนที่ขาดเรียนนาน บริการให้ทุนการศึกษา การกีฬาและนันทนาการ การทัศนศึกษาออก สถานที่ และการปัจฉิมนิเทศ

วัชรวิ ทรัพย์มี (๒๕๑๕: ๓๓) กล่าวถึงการจัดบริการแนะแนวว่ามีบทบาทต่อการศึกษา ของนักเรียนดังนี้

๑. การแนะแนวเป็นการช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจทางจิตใจ เพราะการแนะแนวช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองอย่างแท้จริง รู้ขอบเขตความสามารถ ส่วนดีและส่วนบกพร่องของตน ถ้าเบี่ยงเบนความจริงซึ่งเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีความสามารถสูงสุด

๒. การแนะแนวเป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถใช้อิทธิพลในการวางแผนที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อหรือการ เลือกรอาชีพ

๓. การแนะแนวเป็นการช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ลดการขัดแย้งลง ส่งเสริมให้นักเรียนชอบโรงเรียน

๔. การแนะแนวเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา ตลอดจนการได้รับข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะส่งเสริมการศึกษา

๕. บริการแนะแนวเป็นการช่วยครูให้เข้าใจนักเรียนยิ่งขึ้นและสามารถจัดกิจกรรมการศึกษาที่เหมาะสมแก่นักเรียนแต่ละคน

๖. บริการแนะแนวเป็นกลจักรสำคัญในการช่วยครูแก้ปัญหา นักเรียนและลดปัญหาในการสอนของครูด้วย

๗. หน่วยแนะแนวเป็นแหล่งสำคัญในการหาข้อมูลใหญ่บริหารโรงเรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายจึงจะทำให้การแนะแนวนั้นได้ผลดียิ่งขึ้น บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนควรมีหน้าที่ดังนี้

๑. ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ เป็นประธานในการจัดโครงการแนะแนว จัดแบ่งงานให้บุคลากร ชี้แจงครู บิการมารดา ผู้ปกครองของนักเรียนให้เข้าใจในนโยบายของโรงเรียน คอยอำนวยความสะดวก ทางางช่วยเหลือ จัดอบรมส่งเสริมความรู้นักแนะแนวให้แก่ครู และประเมินผลการแนะแนวเพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น

๒. ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา เป็นผู้ที่จะช่วยประสานงานแนะแนวได้เป็นอย่างดีเพราะใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จะคอยคอยอบรมนักเรียน ส่งเสริมนักเรียนให้มีเจตคติที่ดีต่อครู การเรียนและเพื่อน ๆ ให้มีความรู้เกี่ยวกับโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน การดำรงชีวิตในสังคม และถ้าพบว่านักเรียนคนใดมีปัญหาที่ครูไม่อาจจะแก้ไขได้ควรรีบส่ง

นักเรียนไปพบฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน

๓. ผู้ให้คำปรึกษา (counselor) เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการแนะแนว มีหน้าที่สำคัญคือ รู้จักการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ การทำระเบียบนักเรียน ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ในทุก ๆ ด้าน ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการแนะแนว การจัดการแนะแนว การศึกษาต่อ และการเลือกอาชีพ ประเมินผลการแนะแนวเพื่อปรับปรุงการแนะแนวให้ได้ผลดีที่สุด

๔. บรรณารักษ์ สามารถช่วยงานแนะแนวของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น จัดหาหนังสือที่จำเป็นต่อโครงการแนะแนว แนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือในห้องสมุด แนะนำหนังสือหรือวารสารใหม่ ๆ และจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนสนใจเข้าห้องสมุด

๕. พยาบาลประจำโรงเรียน ช่วยให้การแนะนำแก่นักเรียนในเรื่องสุขภาพอนามัย ทำสมุดประวัติของนักเรียน ตรวจสุขภาพอนามัย ให้คำปรึกษากันสุขภาพแก่นักเรียนที่สนใจ และปรับปรุงกิจการอาหารของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ

๖. นักเรียน ควรร่วมเข้าฟังการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ ตั้งใจมาเรียนโดยสม่ำเสมอ ถ้ามีปัญหาควรรีบปรึกษาครูแนะแนวทันที เป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและสนใจในบริการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น (สุรางค์ จันทร์เอม ๒๕๒๓: ๔๐-๔๓)

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนนั้น คณะกรรมการการศึกษากรุงเทพมหานคร (๒๕๒๑: ๔๔) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพแนะแนว โดยให้มีครูแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

ตารางที่ ๕ เกณฑ์มาตรฐานแสดงจำนวนครูแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

จำนวนครูแนะแนว	จำนวนนักเรียนในโรงเรียน	อัตราส่วนครูแนะแนว : นักเรียน
๑	๑๕๐	๑ : ๑๕๐
๒	๔๕๐	๑ : ๒๒๕
๓	๕๖๐	๑ : ๓๒๐
๔	๑,๕๕๐	๑ : ๓๘๗
๕	๑,๕๒๐	๑ : ๓๘๔
๖	๒,๕๐๐	๑ : ๔๑๖

ในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาชั้น นั้นว่ามีส่วนสำคัญต่อการจัดบริการด้านอื่น ๆ อีกมาก เช่น บริการห้องสมุด บริการสอนซ่อมเสริม บริการทางสุขภาพอนามัย บริการจัดอาหารกลางวัน การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ ซึ่งบริการเหล่านี้จะได้ให้ผลดีมากถ้าเด็กนักเรียนได้รับการแนะแนวจากครู เพราะนักเรียนระดับประถมศึกษาอาจจะยังไม่รู้ว่าคุณเองมีความสามารถหรือความถนัดในทางใดที่พอ ครูประจำชั้นจะช่วยแนะแนวนักเรียนในชั้นของตนได้เป็นอย่างดีก็เพราะรู้จักนักเรียนมากที่สุด

บริการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งที่ครูกำลังสนใจมาก การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ นั้นได้เน้นให้มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน เพราะในห้องเรียนทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็มักจะพบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนตลอดจนทักษะต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกันทั้ง ๆ ที่อายุอยู่ในเกณฑ์เดียวกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านสติปัญญา ความสนใจ ทักษะ และความสามารถ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๐: ๑๐) อาชีพ สุจริตกุล (๒๕๑๘: ๑๘๑) ประทอง สุทธิสาร (๒๕๒๔: ๑๘๖) และแชปลิน (Miriam T. Chaplin ๑๙๗๕: ๑๒-๑๕) ได้กล่าวถึงความหมายและลักษณะของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมหมายถึง การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนให้เรียนทันเพื่อนร่วมชั้นหรือทันตามโครงการสอน และการสอนเสริมหมายถึง การสอนนักเรียนที่ล้าทำให้ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างดีที่สุดด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

ตามความหมายของการสอนซ่อมเสริมนี้จะเห็นได้ว่า การสอนซ่อมเสริมควรได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นวิธีการที่จะสามารถช่วยนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนเพียงแต่ต้องใช้เวลากว่ากันและวิธีการที่ไม่เหมือนกัน และสรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมหมายถึง การสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือยังบกพร่องให้เรียนได้ทันเพื่อน และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนเก่งให้เก่งยิ่งขึ้นด้วยวิธีการที่เหมาะสมเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและมีประโยชน์ต่อนักเรียน

สำหรับสาเหตุที่ทำให้การเรียนของนักเรียนล้มเหลวมีอยู่มากมายและเป็นเรื่อง
ที่ครูพยายามหาทางแก้ไข องค์ประกอบของสาเหตุแบ่งได้เป็น ๓ ประการคือ

๑. องค์ประกอบทางบ้านหรือวิทยา ได้แก่ สาเหตุที่สืบเนื่องมาจากการทำงาน
ผิดปกติของระบบการทำงานของร่างกาย เช่น ความผิดปกติด้านการเห็น การได้ยิน ระบบ
ประสาททำงานผิดปกติ

๒. องค์ประกอบด้านจิตวิทยา ได้แก่ การเรียนรู้ สติปัญญา การปรับตัว
ทางอารมณ์และทางสังคม

๓. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพโรงเรียน เนื้อหาวิชา
การสอนของครู สภาพครอบครัว ประสพการณ์ (ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม
๒๕๒๐: ๑)

ความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนมีสาเหตุที่แตกต่างกัน ครูจะต้อง
พยายามหาสาเหตุที่แท้จริงให้ครบและหาวิธีแก้ไขที่เหมาะสมกับนักเรียน การศึกษาสาเหตุ
และวินิจฉัยปัญหาของนักเรียนนั้นมี ๒ วิธีคือ

๑. การวินิจฉัยอย่างเป็นทางการ (formal techniques) การวินิจฉัย
ในลักษณะนี้มักทำโดยการให้แบบทดสอบมาตรฐานเพื่อทดสอบทักษะแต่ละด้านโดยเฉพาะ
ซึ่งควรคำนึงถึงจุดประสงค์ในการทดสอบแต่ละครั้ง ความเหมาะสมของเนื้อหาและชนิด
ของแบบทดสอบ

๒. การวินิจฉัยอย่างไม่เป็นทางการ (informal techniques) เป็นการ
หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยไม่ใช้แบบทดสอบ เช่น การสังเกต บันทึกประจำวัน การวัดบุคลิกภาพ
โดยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจต่าง ๆ เพื่อศึกษานิสัย ความสนใจ (เรื่องเดียวกัน: ๓๔-๓๖)

สำหรับนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมนั้น ออตโต แมกนีไฟฟ์ และสมิธ
(Otto Momenemy and Smith) อ้างถึงในปทานา ไรท์เพียมวงส์ ๒๕๒๕: ๕) และ
ประคอง สุทศสาร ๒๕๒๖: ๑๕๕-๒๐๓) แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

๑. นักเรียนที่มีสติปัญญาระดับปานกลาง (underachiever with average
capacity) นักเรียนเหล่านี้สามารถเรียนได้ตามปกติแต่ผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

๒. นักเรียนที่เรียนช้า (Slow learner) นักเรียนประเภทนี้มักจะมี
ระดับสติปัญญา (I.Q.) ระหว่าง ๘๐ - ๙๐ มีความสามารถจำกัด ผลการเรียนมักล่าช้า

๓. นักเรียนที่ไม่เต็มใจเรียน (reluctant learner) นักเรียนบางคนมีความสามารถในการเรียนแต่ไม่สนใจเรียน ทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร มักมีปัญหาเนื่องมาจากขาดแรงจูงใจในการเรียน

๔. นักเรียนที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจำกัด (children with limited experience background) โดดแก่่นักเรียนที่มาจากครอบครัวซึ่งยากจนในวัฒนธรรมหรือความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนหรือนักเรียนที่ขาดประสบการณ์เพราะเนื่องจากที่อยู่อาศัย เช่น เด็กชาวเขาขาดประสบการณ์เกี่ยวกับทะเล เป็นต้น

๕. นักเรียนที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา (children with limited language development) โดดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางภาษา อาจจะทำให้สื่อความหมายไม่ถูกต้อง เช่น นักเรียนที่พูดภาษาอังกฤษยังมีความรู้ภาษาไทยกลางไม่ดีพอก็อาจจะทำให้การเรียนไม่ไฉน

๖. นักเรียนที่ฉลาดมีสติปัญญาสูงแต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (bright under achiever) นักเรียนพวกนี้มักจะถูกทอดทิ้ง เพราะครูคิดว่าเขาสามารถช่วยตัวเองได้พอควรแล้ว

๗. นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะอย่าง (learning disabilities) เช่น ปัญหาในเรื่องทักษะการไขว่ล้อมเนื้อใหญ่ ทักษะการไขว่ล้อมเนื้อเล็ก การรับรู้ ความจำ ภาษา เลขคณิต แต่สามารถเรียนได้ดีในค่านอื่น ๆ

๘. นักเรียนที่มีความบกพร่องในก้านร่างกาย เช่น การเห็น การได้ยิน การพูด ระบบประสาทผิดปกติ เป็นต้น

แพรวพรรณ กิ่งอาษา (๒๕๑๘: ๘๖) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดอุดรธานีเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาพบว่า ผู้บริหารในจังหวัดอุดรธานีมีความเห็นว่า ครูควรมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กเรียนที่เรียนช้าร้อยละ ๘๖ ซึ่งตรงกับที่ นิภา เจริญสม (๒๕๑๘: ๑๕๕) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการและนักศึกษาวิชาลัยครูเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาพบว่า ครูเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะคงช่วยเหลือเด็กเรียนอ่อนเป็นพิเศษ จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการสอนซ่อมเสริมเป็นอย่างยิ่ง

หมวด ข. บริการที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย

บริการทางสุขภาพอนามัย

การมีสุขภาพอนามัยที่ดีนั้นเป็นความต้องการและเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรจะได้รับ ดังนั้น การให้การศึกษาด้านสุขภาพอนามัยจึงมีความสำคัญมาก (กองสุขภาพศึกษา ๒๕๒๔: ๑๓-๑๔)

เขาวงกตในระดัับประถมศึกษาอยู่ในวัยเริ่มต้นที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้เขาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเขาในอนาคตด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็ความรู้ที่เขาจะนำไปใช้ในการศึกษาต่อหรือเพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือความรู้ในก้านสุขภาพอนามัย (ดุสิต สียะวนิช ๒๕๒๔: ๑๓๐)

สุมิตร คุณานุกร และคณะ (๒๕๑๕: ๘๗) และฟอง เกิกแก้ว (๒๕๑๘: ๒๘) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการบริการทางสุขภาพอนามัยในโรงเรียนว่า เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกก้านของนักเรียน ช่วยค้นหาสิ่งที่ยบกพร่องและหาทางป้องกันแก้ไข ช่วยให้ผู้ปกครองและครูเข้าใจถึงสภาพอนามัยของนักเรียน สร้างเจตคติที่ดีให้แก่นักเรียนและช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การตรวจสุขภาพของนักเรียนถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง ครูจะมีส่วนช่วยในการตรวจสุขภาพและบันทึกลงในบัตรสุขภาพ เป็นการช่วยเจ้าหน้าที่อนามัยในระยะแรก และช่วยให้นักเรียนมีโอกาสได้รับการแก้ไขไ้ง่ายดาย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ๒๕๑๔ : ๕๓)

สุมิตร คุณานุกร และคณะ (๒๕๑๕: ๘๘) มีความเห็นว่าสิ่งที่ทางโรงเรียนควรทำเป็นประจำคือ การตรวจสุขภาพทั่วไปของนักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียน จัดให้มีการปลูกฝี ฉีดยาในโอกาสที่มีโรคระบาดเกิดขึ้น ตลอดจนจัดทำบัตรสุขภาพ สำหรับการตรวจสุขภาพนั้นอาจทำการตรวจในเวลาเช้าซึ่งเป็นการตรวจร่างกายทั่วไปหรือใช้การสังเกตในขณะทีครูสอน และควรตรวจสุขภาพอย่างละเอียดถี่ถ้วนละ ๑ ครั้ง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ๒๕๑๔: ๕๕)

สำหรับการจัดบริการทางสุขภาพอนามัยนั้น บัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (๒๕๖๓: ๑๘) และ พจนีย์ กลิ่นเกษร (๒๕๖๕: ๒๔) เห็นว่าควรดำเนินการดังนี้

๑. สำรวจจำนวนนักเรียน ครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง ที่ใช้ความร่วมมือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และปัญหาทางสุขภาพอนามัยของนักเรียน
๒. จัดตั้งคณะกรรมการตามประเภทของงานบริการทางสุขภาพอนามัย มีครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ เป็นประธาน ส่วนคณะกรรมการควรประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย
๓. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน วิธีปฏิบัติงานและรายละเอียดให้ทุกคนทราบ
๔. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและจัดการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
๕. ทิศต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
๖. ลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้
๗. ติดตามผลการจัดบริการ

การจัดบริการทางสุขภาพอนามัยในโรงเรียนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายทำให้การจัดบริการไม่ไ้ผลเท่าที่ควร ชาวยุชัย ศรีไสยเพชร (๒๕๖๐: ๒๕๙-๒๖๔) พบว่า

๑. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัย และที่สำคัญคือมีปัญหาทางด้านการเงิน ต้องทำงานจนไม่มีเวลาสนใจในเรื่องสุขภาพของบุตรหลาน เป็นผลให้บริการทางสุขภาพอนามัยที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนดำเนินไปไม่ค่อยต่อเนื่อง เพราะจะให้นักเรียนปฏิบัติเฉพาะอยู่ที่โรงเรียนเท่านั้นไม่ได้แก่จะต้องนำไปปฏิบัติที่บ้านด้วยจึงจะไ้ผลเต็มที่ และการปฏิบัติที่บ้านนั้นควรจะมีผู้ปกครองคอยดูแลด้วยมิฉะนั้นนักเรียนจะปล่อยปละละเลย
๒. โรงเรียนขาดแคลนเงินในการดำเนินงานและครูบางคนยังขาดความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยให้แพร่หลายได้
๓. โรงเรียนไม่มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนออกกำลังกาย ซึ่งทำให้มีผลต่อสุขภาพทางกาย ทางจิตใจ และทางสังคม

ในการจัดบริการทางสุขภาพอนามัยนั้น ถ้าพิจารณาถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่ามิได้มีประโยชน์มาก เพราะไม่ว่าจะทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมนั้น ๆ สำเร็จได้ อย่างไรก็ตามสุขภาพจะสมบูรณ์แข็งแรงก็ต้องอาศัยอาหารที่ดี ดังนั้น การจัดบริการทางสุขภาพอนามัยต้องควบคู่ไปกับการจัดบริการอาหารกลางวันด้วยจึงจะได้ผลดี

บริการอาหารกลางวัน

ปัจจุบันนี้ไม่เด็กนักเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้รับประทานอาหาร เช้าก่อนมาโรงเรียน และไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน หรือรับประทานอาหารกลางวันแต่ปริมาณไม่เพียงพอ คุณภาพของอาหารไม่ดี นักเรียนที่ท้องหิวยอมไม่สามารถเรียนให้ได้ดี การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนจึงนับได้ว่าเป็นบริการที่สำคัญอย่างยิ่ง สภาพโภชนาการที่จะมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการ เรียนทำให้เด็กนักเรียนมีสมาธิและมีความตั้งใจเรียนดีขึ้น

สายหยุด ชมานนท์ พยอม กันมณี และอรรวรรณ ชัยชมยา (๒๕๖๑: ๖๕) กล่าวว่า โภชนาการเป็นรากฐานของสุขภาพ การบริโภคที่เหมาะสมและเพียงพอเป็นตัวจักรที่นำมาซึ่งสุขภาพอันสมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจปลอดโปร่งแจ่มใส สามารถต้านทานโรคได้ การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นการประหยัดเงินให้ผู้นักกรรณ นักเรียน และบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนด้วย และ สมอง สกุลพรหมณ์ (๒๕๖๐: ๕๑) ยังเห็นว่า การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนควรจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ฐานะทางการเงินของผู้นักกรรณ และต้องควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสุขาภิบาล (food sanitation) ให้ถูกต้องด้วย นอกจากนี้ พืดพิพย์ บริบูรณ์สุข (๒๕๖๕: ๔๐) ยังกล่าวว่า บริการอาหารกลางวันสามารถลดแทรกความรู้ทางอาหารและโภชนาการได้มากและมีความสำคัญต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาศึกษามากกว่าระดับอื่น เพราะเป็นการให้ความรู้ ปกป้องภัยการกินที่ถูกต้องให้แก่เด็กเรียนในภาคบังคับซึ่งมีจำนวนมากที่สุด

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดบริการอาหารกลางวันนั้น สมอง สกุลพรหมณ์ (๒๕๖๐: ๕๒-๕๓) ทวีร์สมิ ธนาภม (๒๕๖๐: ๑๗๒-๑๗๓) และมีธญา สมบูรณ์ศิลป์ (๒๕๖๓: ๑๕๓) เห็นว่า ควรจัดเพื่อเสริมความรู้ด้านโภชนาการให้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้นักกรรณ สะดวกแก่ทางโรงเรียน ในการควบคุมคุณภาพของอาหาร เป็นการประหยัดรายจ่าย และได้ช่วยเหลือเด็กเรียนที่ขาดแคลนในมื้ออาหารกลางวันรับประทานซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาคด้วย

ห้อง เกิดแก้ว สวัสดิ์ ทรัพย์จำนง และสมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ (๒๕๑๔: ๒๓-๒๔) ยุกตี กาญจนรัชชิตี (๒๕๒๐: ๖๐-๖๑) และลำควน เสวตมาลย์ (๒๕๒๖: ๒๕๔) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดบริการอาหารกลางวันดังนี้

๑. จะกองจัดอาหารที่มีประโยชน์และปลอดภัยต่อสุขภาพ ราคาประหยัดไม่หวัง ผลกำไร

๒. จัดสถานที่ในการปรุงอาหาร รับประทานอาหารและเก็บอาหาร ตลอดจน อุปกรณ์ในการปรุงอาหารให้เพียงพอ

๓. ให้ความรู้และฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เช่น มารยาท ในการรับประทานอาหาร ให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ

๔. จัดรายการอาหารประจำวันให้โคจราคูอาหารครบถ้วน

๕. นักเรียนที่ขาดแคลนเงินจะต้องให้ได้รับประทานอาหารกลางวันฟรี

๖. ปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักการเพาะปลูกเพื่อนำผลผลิตมาใช้ประกอบอาหาร

การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนอาจจะจัดได้หลายแบบแล้วแต่ความ เหมาะสมของโรงเรียน สนอง สกุลพราหมณ์ (๒๕๒๐: ๕๑-๕๒) ได้เสนอว่าส่วนใหญ่นิยม จัดทำดังนี้

๑. โรงเรียนทำเองทั้งหมด โดยมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยครูใหญ่ ครูสุขศึกษาหรือครูพลศึกษา ครูโภชนาการ หรือครูที่สนใจงานด้านนี้เป็นพิเศษเป็นผู้จัดทำและ คำนึงงาน ส่วนงบประมาณอาจได้จากทางราชการ หรือเก็บจากการขายให้ครูและนักเรียน ในราคาพอสมควร

๒. โรงเรียนจัดทำเป็นบางส่วน โรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนที่ไม่ต้องการ รับประทานอาหารเช้าของโรงเรียนนำอาหารมารับประทานเองได้ และทางโรงเรียนจัดบริการ แก่นักเรียนส่วนที่ต้องการบริการจากโรงเรียน

๓. โรงเรียนอนุญาตให้ผู้อื่นทำอาหารมาจำหน่าย โดยทางโรงเรียนไม่ได้จัด ทำอาหาร เลยแต่ได้จัดคณะกรรมการควบคุมดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มาจำหน่ายเกี่ยวกับ การสุขาภิบาลอาหาร คุณภาพและราคาที่เหมาะสม

๔. การจัดหาอาหารเสริมให้แก่นักเรียน โรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม ผู้ปกครองยากจน เป็นเหตุให้นักเรียนบางคนไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน หรือบางคนก็อาจไม่ได้รับประทานอาหารเช้า ดังนั้นทางโรงเรียนจึงพยายามหางบประมาณเพื่อจัดหาอาหารให้นักเรียนเหล่านี้แล้วแต่กว่าทางโรงเรียนจะหางบประมาณได้มากนักยั้งใจ ถ้าหาได้มากก็อาจจัดหาอาหารกลางวันให้ครบทั้งมี้อด้าไคน้อยก็อาจจัดให้เป็นอาหารเสริม เช่น นมสด นมถั่วเหลือง หรือขนมที่มีประโยชน์เป็นต้น

การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีประโยชน์ในด้านการช่วยให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการเพียงพอ ได้พัฒนาตนเองทางอารมณ์และสังคม ช่วยสร้างนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารเช้า ทำให้นักเรียนมีสุขภาพดีและเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางโภชนาการและโภชนาการด้วย

จากวัตถุประสงค์ หลักการจัด และประโยชน์ของการจัดหาอาหารกลางวันดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า อาหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ถึงแม้จะเป็นเพียงอาหารกลางวันเพียงมื้อเดียวแต่ก็มีส่วนช่วยส่งเสริมหรือทำลายนักเรียนได้ โดยเฉพาะทางด้านสุขภาพ แม้ว่าสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นจะคืออย่างไรก็ตามถ้าขาดอาหารที่สร้างร่างกายก็จะแข็งแรงไม่ได้ และนอกจากร่างกายจะอ่อนแอแล้วยังส่งผลไม่ตีไปถึงสติปัญญาของนักเรียนด้วย ดังนั้นการจัดบริการอาหารกลางวันที่ดีจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก

การดำเนินงานด้านโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๑๕ มีการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ที่คุรุสัมพันธ์มาคาร พญาไท เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัด ทางกรุงเทพมหานครได้ส่งผู้แทนโรงเรียนประถมศึกษาพร้อมด้วย ๒ โรงเรียน ได้รับเงินเป็นทุนในการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนละ ๕,๐๐๐ บาท ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ กรุงเทพมหานครได้ตั้งงบประมาณสำหรับจัดหาอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน โดยจัดสรรให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเสนอโครงการมายังสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอรับเงินทุนไปจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนของตน นับแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ จนถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๖ มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและได้รับเงินทุนหมุนเวียนทำอาหารกลางวันดังนี้ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๖: ๑๓)

ตารางที่ ๒ จำนวนเงินงบประมาณในการจัดทำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรมพิเศษนคร ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ - ๒๕๒๖

ปีงบประมาณ ที่จัดสรร/บาท	ยอดเงิน งบประมาณ ที่จัดสรร/บาท	จำนวนโรงเรียน ที่ได้รับ จัดสรรเงิน	จำนวนเงิน ที่ได้รับจัดสรร ต่อโรงเรียน/บาท	จำนวน นักเรียน ยากจน/คน
๒๕๒๐	๕๐,๐๐๐	๒	๘,๓๓๓	๗,๐๕๕
๒๕๒๑	๔๐๐,๐๐๐	๒๐๐	๒,๐๐๐	๑๖,๘๔๒
๒๕๒๒	๒,๕๐๐,๐๐๐	{ ๘๓ ๒ ๔ }	๒,๐๐๐	๒๑,๐๓๘
			๓,๐๐๐	
			๔,๐๐๐	
๒๕๒๓	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๕๕	๒,๐๐๐	๒๒,๐๕๔
๒๕๒๔	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๖๘	คิดเฉลี่ยตามรายหัวนักเรียนยากจน ของแต่ละโรงเรียนหัวละ ๖๘.๘๐ บาทและเพิ่มให้โรงเรียนที่มีนักเรียน ยากจนตั้งแต่ ๓๐ คนลงมา ๔๕ โรง เรียน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	๒๕,๔๘๔
๒๕๒๕	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๕๕	คิดเฉลี่ยตามรายหัวนักเรียนยากจน ของแต่ละโรงเรียนหัวละ ๖๘.๓๕ บาทและเพิ่มให้โรงเรียนที่มีนักเรียน ยากจนตั้งแต่ ๓๐ คนลงมา ๔๖ โรง เรียน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	๒๘,๑๗๓
๒๕๒๖	๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๖๕	คิดเฉลี่ยตามรายหัวนักเรียนยากจน ของแต่ละโรงเรียนหัวละ ๖๘.๑๔ บาทและเพิ่มให้โรงเรียนขนาดเล็ก ๑๐๖ โรง ๆ ละ ๕๐๐ บาทโรงเรียน ขนาดจิ๋ว ๘ โรง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท และเหลือเงินอีก ๒,๓๐๐ บาทมอบให้ โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	๒๖,๘๘๘

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาประจำกรุงเทพมหานคร ใ้ไป
 เยี่ยมชมการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อ
 หาทางสนับสนุนและส่งเสริมปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้นตลอดจนหาทางแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ
 จากการเยี่ยมชมได้พบว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับประทานอาหารในตอนกลางวันมาจากครอบครัว
 ที่ยากจน ผู้ปกครองไม่มีเงินที่จะให้บุตรหลานซื้ออาหารรับประทาน บางรายให้มาน้อยไม่พอ
 ซื้ออาหารซื้อได้แค่นมเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายเท่าไรนัก บางราย
 วันใดผู้ปกครองมีเงินก็ให้นักเรียนมาโรงเรียนวันใดไม่มีก็ไม่ให้มาโรงเรียน บางครั้งครูและ
 ญาติในโรงเรียนก็หาทางช่วยเหลือโดยจ่ายเงินส่วนตัวบ้าง ขอรับบริจาคบ้าง หรือจัดทำอาหาร
 ก้นเงินทุนก็สามารถทำได้ก็บางโรงเรียนไม่มีทุนและอุปกรณ์ในการจัดทำทำไม่ได้ นักเรียน
 ก็ไม่ได้รับประทานอาหาร คณะกรรมการจึงเสนอขอให้จัดตั้งโครงการหาเงินมาช่วยเหลือ
 นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับจากกรุงเทพมหานคร โดยขอให้บุคคลทั่วไปช่วยกันบริจาค
 กนละเล็กน้อยจึงเกิดโครงการเหรียญสี่สิ่งขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากสโมสรไลออนส์สตรี
 ๔ แห่ง คือ สโมสรไลออนส์สตรีกรุงเทพ สโมสรไลออนส์สตรีเจ้าพระยา สโมสรไลออนส์
 สตรีคูสิต และสโมสรไลออนส์สตรีราชาณี ร่วมเป็นกรรมการจัดหาทุน (โครงการเหรียญสี่สิ่ง
 ๒๕๒๓: ๑๘-๒๐)

นอกจากนี้ จรรยา สัตยาภรณ์ (๒๕๒๖: ๘๘-๑๐๒) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ
 ประเมินโครงการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 พบว่า สภาพของโรงเรียนและนักเรียนเป็นดังนี้

๑. นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครส่วนมากครอบ
 ครัวมีฐานะยากจน นักเรียนจึงต้องการความช่วยเหลือเรื่องอาหารกลางวัน
๒. ในการจัดบริการอาหารกลางวันได้รับเงินช่วยเหลือจากสำนักงานการศึกษา
 กรุงเทพมหานครส่วนหนึ่ง ได้รับความช่วยเหลือก้นอุปกรณ์และเงินจากมูลนิธิเหรียญสี่สิ่งอีก
 ส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นได้รับความช่วยเหลือจากสมาคมผู้ปกครองและครู กรรมการโรงเรียน
 และจากมูลนิธิอื่น ๆ

๓. นักเรียนที่ขาดแคลนได้รับการช่วยเหลือจากทางโรงเรียนให้รับประทานอาหารเช้า โดยโรงเรียนนำกำไรจากการขายอาหารแก่นักเรียนทั่วไปมาจัดให้และนักเรียนเหล่านี้จะคอยช่วยเหลือทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ล้างจาน ช่วยประกอบอาหารและขายอาหาร ทำความสะอาดโต๊ะรับประทานอาหารเช้า ซึ่งเป็นการฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลืองานส่วนรวม

๔. นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ ๘๐.๗๘ มีความพอใจในการจัดบริการอาหารกลางวัน เพราะได้รับประทานอาหารเช้าถูกหลักโภชนาการ ราคาถูกและนักเรียนขาดแคลนได้รับประทานฟรี

ส่วนปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดบริการอาหารกลางวันที่มีดังนี้คือ

๑. ไม่มีสถานที่ประกอบอาหารโดยเฉพาะ ที่นั่งรับประทานอาหารมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
๒. วัสดุและเครื่องใช้ในการประกอบอาหารมีน้อยไม่พอใช้
๓. ขาดบุคลากรที่จะรับผิดชอบงานด้านนี้ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีครูจำนวนน้อย
๔. เงินทุนมีไม่เพียงพอ คือได้รับเฉลี่ยต่อนักเรียนยากจนรายละ ๒๕.๐๔ บาทต่อปี นับว่าน้อยมาก โรงเรียนส่วนใหญ่จัดแล้วขาดทุนในที่สุดทุนก็หมดไปไม่สามารถจะหาเงินส่วนอื่นมาสำรองได้ ทางโรงเรียนจึงมีความต้องการควมเงินและอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก

นอกเหนือจากปัญหาหรืออุปสรรค ๔ ประการนี้แล้ว กองโรงเรียน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (๒๕๒๔: ๓) ได้สำรวจการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้พบปัญหาหรืออุปสรรคเพิ่มอีก ๕ ประการคือ

๑. การคมนาคมไม่สะดวก ค่าพาหนะในการซื้ออาหารมาจัดทำแพงมาก
๒. ขัณดประโยชน์กับบุคคลที่กินสิ่งต้องการขายอาหารเอง
๓. ขาดน้ำเพราะบางโรงเรียนอยู่ในที่กันดาร
๔. ในกรณีที่นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามผู้ปกครองส่วนใหญ่จะไม่ยอมให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าที่มีไก่เป็นมุสลิม
๕. บางโรงเรียนดำเนินการไปแล้วเกิดปัญหาน้ำท่วมครัวและโรงอาหารทำให้จัดบริการขาดตอนไป

จะเห็นได้ว่าบริการจัดหาอาหารกลางวันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียนที่ยากจน แต่ก็มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทางสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครก็พยายามหาทางช่วยเหลือโดยทั้งจัดสรรงบประมาณและจัดหาอุปกรณ์ในการจัดทำอาหารให้ และทางโรงเรียนเองก็พยายามช่วยเหลือตนเองอยู่เสมอ

หมวด ก. บริการที่สร้างเสริมพัฒนาการด้านสังคม ลักษณะนิสัยและสุนทรียภาพ

โครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การเรียนการสอนในระบับประถมศึกษาที่มีใจจำกัดขอบเขตของการเรียนการสอน ให้อยู่ภายในชั่วโมงสอนหรือภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ควบ และการศึกษาของเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความชำนาญ เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักวิธีเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถประกอบภาระงานและแก้ปัญหาได้ การศึกษาจึงเน้นกิจกรรมพิเศษ ใ้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งจัดควบคู่ไปกับการเรียน การสอนในห้องเรียน

ตามปกตินักเรียนแต่ละคนย่อมมีความสามารถแตกต่างกันไป โรงเรียนจึงควร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนออกมาโดย การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งมีครู เป็นที่ปรึกษาดูแลและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการบริหารงานเพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีในสังคม (สมคิด. ทองสีมา ๒๕๒๑: ๓๔)

พินัส หันนาทินทร์ (๒๕๑๓: ๑๕๕) ประภาพรรณ สุวรรณสุข (๒๕๒๔: ๑๖๒) วสันต์ พรหมบุญ (๒๕๒๒: ๒๑๐) และเอกชัย กิสุขพันธ์ (๒๕๒๖: ๓๑๑) ได้ให้ความหมาย ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริม การเรียนการสอนในชั้นเรียน พัฒนาการและประสบการณ์ของนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็น กิจกรรมที่จัดขึ้นและดำเนินการโดยนักเรียนเองด้วยความสมัครใจซึ่งมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ และได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้ ทอมสกินส์ (Tompskins ๑๙๕๐: ๑๐) ยังกล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่ดี เป็น ส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนตามประมวลการ เรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน ช่วยให้

นักเรียนดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ด้วยดี

เฟรทเวล (Fretwell ม.ป.ป. : ๔-๕) และแฮรี ซี. แมคคาวน์ (Harry C. McKown ๑๙๓๘: ๔) ได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมในหลักสูตร เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมในหลักสูตร ช่วยเสริมสร้างให้กิจกรรมในหลักสูตรดีขึ้น

นาธาน เอส. เบลานท์ และ เฮอริเบิร์ต เจ. คลอสเมียร์ (Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmeier ๑๙๖๕: ๕๓๔, ๕๔๖-๕๔๘) ได้กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผลคุ้มค่ากับเวลาและสนองความต้องการของนักเรียนได้มากกว่า การเรียนการสอนธรรมดาที่ยังช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำและการรู้จักเคารพนับถือผู้อื่น ทำให้ มีสุขภาพดี มีความสุข มีอารมณ์ที่มั่นคง ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ มีโอกาสทำงานกับคนอื่นกว้างขวางขึ้น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความหมายและความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมาก เช่นกันแต่โรงเรียนจะจัด กิจกรรมมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนแต่ละแห่งทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณ

ประภาพรณ สุวรรณสุข (๒๕๒๔: ๑๖๒-๑๖๓) และสมคิด ทองสีมา (๒๕๒๑: ๓๔-๓๕) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า เพื่อส่งเสริมความ สนใจ ความต้องการและความสามารถของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักทำงานหารายได้พิเศษและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูและนักเรียน

สำหรับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๐: ๒-๓) แบ่งออกเป็น ๑๐ ประเภทได้แก่

๑. กิจกรรมลูกเสือ หรือยุวกาชาด หรือเนตรนารี หรือกิจกรรมผู้นำเพื่อ ประโยชน์
๒. กิจกรรมศาสนา
๓. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

๔. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
๕. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
๖. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
๗. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
๘. กิจกรรมทัศนศึกษา
๙. กิจกรรมนันทนาการ
๑๐. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นแต่ละโรงเรียนควรจะพิจารณาตามความต้องการและความสนใจของนักเรียนและขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนคว่าจะสามารถจัดได้ประเภทใดบ้าง แต่อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นมีประโยชน์อย่างมากต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๑๔: ๑๓๔-๑๓๕) เอกชัย กีสุขพันธ์ (๒๕๒๖: ๓๑๑-๓๑๒) พันธุ์ หันนาคินทร์ (๒๕๑๓: ๑๕๙-๑๖๑) สุรพันธ์ ยันต์ทอง (๒๕๒๕: ๒๖๙-๒๗๑) และประภัส นิลหังงา (๒๕๒๔: ๕๔) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

๑. ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองว่ามีความสนใจ ความถนัด ความสามารถด้านใด และได้กระทำในสิ่งที่ตนสนใจ
๒. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนให้มีสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจดีขึ้น มีความกล้าในการแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
๓. ก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างครู นักเรียน และบุคคลอื่นในโรงเรียน เช่น ภารโรง และช่วยให้นักเรียนรู้จักปกครองตนเอง ปรับตัว ฝึกฝนการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย
๔. ช่วยให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อเป็นกำลังใจและช่วยให้นักเรียนมีความอดทนในการทำกิจกรรม
๕. ช่วยให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่นอกเหนือไปจากการเรียนในห้อง เพราะได้ค้นคว้า ทดลองหรือมีกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม
๖. ช่วยส่งเสริมศีลธรรมจรรยา สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น รู้จักการทำงาน การรับผิดชอบ และมีส่วนช่วยให้สังคมดีขึ้นด้วย

จากหลักการจึกและประโยชน์ของการจึกกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนช่วยส่งเสริมบริการแนะแนวเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จาก การแนะแนวให้นักเรียนไ้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเองว่ามีความสนใจ ความถนัดและความสามารถถนัด และเห็นความสำคัญของกิจกรรม ทั้งสามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนซึ่งจะบังเกิดผลแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก

การจึกกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นสามารถจัดได้หลายช่วงเวลา เช่น เวลาเรียน เวลาพักรับประทานอาหาร เวลาเลิกเรียน วันหยุดราชการหรือวันหยุดเรียน วันปิดภาคเรียน หรืออาจจัดตามโอกาสอันควรและตามความจำเป็นของแต่ละกิจกรรม

จากผลการวิจัยของ วสันต์ พรหมบุญ (๒๕๒๖: ๑๔๕-๑๕๘) เรื่อง โปรแกรมการจึกกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากร คือครูและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า

- ๑. ในก้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมก้านกีฬาที่พานั้นครูและนักเรียนเห็นว่า การแข่งกีฬาสกีภายในโรงเรียน การจัดตั้งชมรมกีฬาประเภทต่าง ๆ มีประโยชน์มากที่สุด
 - ๒. ในก้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมการรื่นเรึงหรือสังนาการ ครูเห็นว่าชุมนุมการละคร ชุมนุมนตรีมีประโยชน์มาก แต่นักเรียนเห็นว่าชุมนุมดนตรีสากลมีประโยชน์มาก
 - ๓. ในก้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมดูเสือ เนตรนารี ครูและนักเรียนเห็นว่าส่วนใหญ่กิจกรรมดูเสือและเนตรนารีมีประโยชน์มาก
 - ๔. ในก้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมก้านศาสนาและสังคมสงเคราะห์ ครูมีความเห็นว่าการนิมนต์พระมาปาฐกถาธรรมที่โรงเรียนมีประโยชน์มาก ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าการนำผ้าป่า ผ้ากุ๊น หรือเทียนพรรษาไปถวายวัดมีประโยชน์มาก
- กิจกรรมประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งครูและนักเรียนต่างให้ความสนใจมาก ฉะนั้นทางโรงเรียนควรจะ เน้นจึกกิจกรรมก้านนี้โดยจึกให้สม่ำเสมอและให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมโดยทั่วถึงกัน

โครงการกีฬาและนันทนาการ

การออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นของจำเป็นสำหรับทุกคนตั้งแต่เกิด ผู้ที่ขาดการออกกำลังกายร่างกายจะอ่อนแอ ซึ่โรค เจ็บป่วยอยู่เสมอ ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอร่างกายจะแข็งแรง สดชื่น ทำงานคล่องแคล่วว่องไว ไม่มีโรคภัย การออกกำลังกายให้เหมาะสมกับวัยและเพศโดยเฉพาะเด็กในวัยเริ่มเรียนอายุ ๖ - ๑๐ ปี ควรจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทางที่สามารถนำไปสู่เกมหรือการเล่นในระดัสูงขึ้นไปอีก เช่น การใช้ทักษะง่าย ๆ ไปสู่การเล่นที่มีเทคนิคต่าง ๆ จากสถานการณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ควรแนะนำและส่งเสริมให้เด็กเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ปฏิบัติงานมีน้ำใจเป็นนักศึกษา (สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ ๒๕๒๔: ๑๙-๒๐)

การเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย (games, sports, exercises) เป็นกระบวนการที่ทำให้คนเกิดความเคลื่อนไหว เพื่อเตรียมอวัยวะระบบต่าง ๆ ในร่างกายให้พร้อมที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะในวัยเด็ก การออกกำลังกายจะทำให้ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยอันสมควร (ทองสุขภาพและอนามัย ๒๕๒๕: ๒๕)

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการกีฬานั้น การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจมาก เพราะการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกีฬา มุ่งให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรมกีฬาที่เขาชอบ ครูที่เป็นผู้ฝึกสอนมีโอกาสใกล้ชิดและรู้จักนักเรียนก็ทำให้พิจารณาช่วยส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของนักเรียน

จรรยา แก่นางษ์คำ (๒๕๓๓: ๒๐-๒๑) ได้กล่าวถึงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนนำประสบการณ์การเรียนพลศึกษาในชั้นเรียนในค่าน ความรู้ ทักษะและความมีน้ำใจเป็นนักกีฬามาแสดงออก และมีจุดมุ่งหมายดังนี้คือ ช่วยให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้ปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความสามัคคี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้ฝึกการเป็นผู้นำและปฏิบัติตามที่ติในสังคมประชาธิปไตย และยังช่วยให้ประเมินผลการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนได้ควย ส่วนการเลือกประเภทกีฬานั้นควรเลือกกีฬาที่มีการสอนในโรงเรียน มีอุปกรณ์เพียงพอ มีผู้เล่นมาก

เป็นที่ยอมรับของนักเรียนและประชาชน นอกจากนี้ยังควรจัดกีฬาที่เหมาะสมกับฤดูกาล และควรเป็นกีฬาที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกซ้อมก่อนลงแข่งขัน

การจัดนันทนาการในโรงเรียน

สุชาติ โสภประยูร (๒๕๒๓: ๑๖๒) ได้กล่าวถึงความหมายของนันทนาการว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลเลือกกระทำด้วยความสมัครใจและสนใจในเวลาว่างโดยมิได้หวังจากการกระทำนั้นนอกจากความสนุกสนานเพลิดเพลินพึงพอใจ และจะต้องเป็นการกระทำในทางสร้างสรรค์

จรวย แก่นวงศ์คำ (๒๕๒๓: ๒๖) มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการจัดนันทนาการในโรงเรียนคือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ทางด้านนันทนาการ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทักษะในการทำกิจกรรม และต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีงามให้ดีขึ้น

ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๒๖: ๑) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. กิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้แรงงาน (active recreation)
เช่น การเล่นกีฬาต่าง ๆ
๒. กิจกรรมนันทนาการที่ไม่ต้องใช้แรงงาน (passive recreation)
เช่น การฟังดนตรี

สุชาติ โสภประยูร (๒๕๒๓: ๑๖๓) และสุรพันธ์ บันต์ทอง (๒๕๒๕: ๒๕๖-๒๕๗) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้ดังนี้

๑. การฝีมือหรือหัตถกรรม เช่น การวาดภาพ ปั้น แกะสลัก จักสาน เย็บปัก ถัก ร้อย ประดิษฐ์ดอกไม้
๒. นาฏกรรม เช่น การลีลาศ รำวง การเล่นพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะ
๓. ดนตรี เช่น การฟังเพลง ร้องเพลง
๔. การเล่นเกมและกีฬาต่าง ๆ เช่น หมากรูก ตะกร้อ ว้ายน้ำ ฟุตบอล รวมทั้งการชมเกมและกีฬาต่าง ๆ ควบ
๕. งานอดิเรก เช่น สะสมแสตมป์ สะสมเหรียญ เลี้ยงปลา ถ่ายรูป

๖. ทักษะศึกษา เช่น การไปชมและศึกษาภูมิประเทศ โบราณสถาน โบราณ

วัตถุ

๗. ศิลปะทางภาษา เช่น การอ่านหนังสือต่าง ๆ การเขียนบทความ การ

ฟังวิทยุ

๘. กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อพบปะสังสรรค์

๘. กิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมที่นอกเหนือจากที่กล่าวแล้ว เช่น การเล่น

สงกรานต์ การเที่ยวงานวัด.

การศึกษาและนันทนาการ เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะสำหรับเด็ก ๆ เพื่อสร้างสรรค์ความพร้อมและพัฒนาการทางร่างกาย เป็นการเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษาอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ ซึ่งการสอนตามหลักสูตรอย่างเดียวไม่สามารถจะตอบสนองต่อเป้าหมายของการศึกษาได้ เพราะธรรมชาติของคนเราต้องมีการเล่น การพักผ่อนหย่อนใจสลับกันไปกับการเรียน ครูจึงจะต้องช่วยแนะนำส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการร่วมทำกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่มีทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (นิคม ทาแดง ๒๕๒๓: ๑๑๘)

โครงการลูกเสือและยุวกาชาด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (๒๕๒๑: อัครสำเนา) ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ๓ ศาลากุสิดาลัย สวนจิตรลดา สรุปความว่า ผู้ใหญ่มักจะพากันละทิ้งวิธีการเก่า ๆ ในการฝึกอบรมคุณธรรมและความสุภาพเรียบร้อยในกาย วาจาและใจของเยาวชน โดยมีได้หาวิธีที่เหมาะสมมาทดแทนให้เพียงพอ มัวแต่สนใจและตื่นเต้นกับวิทยาการใหม่ ๆ และผลเสียหายก็มีได้เกิดขึ้นทันทีจึงปล่อยกันเรื่อยมา ความจริงเยาวชนมีพื้นฐานจิตใจดีและปรารถนาจะทำดีให้เป็นประโยชน์ แต่จะทำได้ดีโดยลำพังนั้นเป็นของยาก ต้องอาศัยผู้ใหญ่เป็นผู้นำซึ่งกิจการหนึ่งที่สามารถช่วยได้คือ กิจการลูกเสือ

เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (๒๕๒๑: อัครสำเนา) ได้กล่าวคำปราศรัยเนื่องในพิธีเปิดการประชุมลูกเสือ ๓ หอประชุมคุรุสภา สรุปความว่า การส่งเสริมและการปรับปรุงกิจการลูกเสือมีความจำเป็นโดยรีบด่วนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย เพราะกิจการลูกเสือเป็น

สิ่งที่มีคุณค่าในการอบรมบ่มนิสัยเยาวชนและพลเมืองของชาติให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ นับว่าเป็นกิจการที่มีประโยชน์ต่ออนาคตของประเทศชาติเป็นอันมาก

จะเห็นได้ว่า กิจการลูกเสือมีความสำคัญและมีคุณค่าในการอบรมบ่มนิสัยของเยาวชนให้เป็นคนดี ให้รู้จักพัฒนาตนเองโดยที่ทางโรงเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมนี้ให้แก่นักเรียน

กิจการลูกเสือเป็นกิจการที่มีความสำคัญมาก จำนวนผู้กำกับลูกเสือก็มีเพิ่มขึ้น แต่กิจการลูกเสือในโรงเรียนยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจการลูกเสือในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยปัจจัยในการจัดกิจกรรมหลายอย่าง ซึ่งสมควรที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างมาก (สุภัทรา ฤทธิบุตร ๒๕๒๖: ๗)

การจัดกิจกรรมลูกเสือมุ่งทางด้านการฝึกอบรมบ่มนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองที่ตามจารีตประเพณีของบ้านเมืองตามอุดมคติและอุดมการณ์ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๐: ๔)

๑. เพื่อให้รู้จักและสามารถแสดงความจริงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๒. เพื่อให้รู้จักและสามารถฝึกนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเองได้
๓. เพื่อให้รู้จักและสามารถแสดงความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
๔. เพื่อให้รู้จักและสามารถบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ได้
๕. เพื่อให้รู้จักและสามารถทำการฝีมือซึ่งเป็นทักษะในการประกอบอาชีพ
๖. เพื่อให้มีพัฒนาการในทางกาย จิตใจ คีลธรรม และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๗. เพื่อให้รู้จักและสามารถปฏิบัติตามอุดมการณ์ คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้

การจักกิจกรรมยุวกาชาด เป็นกิจกรรมที่วางพื้นฐานให้สมาชิกยุวกาชาดได้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมตามวัตถุประสงค์ของ การกาชาด เพื่อฝึกอบรมให้สมาชิกมีอุดมคติในทางศาสนาสุข มีความรู้ ความชำนาญในเรื่อง การรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและผู้อื่น รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และทำ ตนให้เป็นพลเมืองดี มีใจเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๕: ๑)

ยุวกาชาดเป็นส่วนหนึ่งของสภากาชาด ที่มุ่งส่งเสริมเยาวชนในการพัฒนาจิตใจ ร่างกายและวัฒนธรรม เป็นการเตรียมเยาวชนให้สามารถทำงานตามอุดมคติของกาชาดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และให้สำนึกในความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของพลเมืองดีจะพึง ปฏิบัติในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๐: ๒)

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๐: ๒) ได้กำหนดจุดประสงค์ในการจักกิจกรรม ยุวกาชาดไว้ดังนี้

๑. เพื่อให้รู้จักและสามารถแสดงความจริงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์
๒. เพื่อฝึกอบรมให้มีอุดมคติในทางศาสนาสุข มีความรู้ ความชำนาญในเรื่อง การรักษาอนามัยของตนเองและผู้อื่น
๓. ส่งเสริมสมาชิกให้รู้จักพัฒนาตนเองทางด้านร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม
๔. ให้รู้จักและสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ทำตนให้เป็น พลเมืองดี และฝึกให้มีจิตใจเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป
๕. เพื่อส่งเสริมสมาชิกให้มีโอกาสช่วยเหลือและ เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ
๖. เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกซึ่งความกึกกั่น แนวทางปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของยุวกาชาดตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๗. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สอดคล้องกับความ ต้องการของท้องถิ่น และสร้างไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ

จากวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาดดังกล่าวแล้วสรุปได้ว่า
กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาดสามารถกลมเกลียวพัฒนานิสัยของเยาวชนให้อยู่ในระเบียบวินัย
สามารถช่วยตนเองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีความซื่อสัตย์ ความรู้ ความชำนาญ มีใจ
เมตตากรุณา ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และบำรุงรักษาวัฒนธรรมของชาติ และ
สถาบันที่จะมีโอกาสทำกิจกรรมนี้ให้บรรลุผลสำเร็จคือที่สุดคือ โรงเรียน โดยมีครูเป็นผู้นำ
แต่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนนั้นยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรดังปรากฏในผลการวิจัย
ของสุภัทรา ฤทธิบุตร (๒๕๒๕: บทคัดย่อ) ดังนี้

- ๑. โรงเรียนที่จัดกิจกรรมลูกเสือส่วนใหญ่มักขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถในการสอนลูกเสือ
- ๒. ครูใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่ควรให้ความสนับสนุนในการจัดสอนลูกเสือในโรงเรียนยังไม่ทำให้ความสนใจในการติดตามผลอย่างแท้จริง
- ๓. บุคลากรคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนลูกเสือในโรงเรียนยังไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
- ๔. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักไม่มีเวลาที่จะสนใจและร่วมมือในกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ
- ๕. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และซื้ออุปกรณ์สำหรับการสอนลูกเสือยังไม่เพียงพอ
- ๖. การกำหนดเวลาสอน ๑ ชั่วโมงนั้นยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง
- ๗. บริเวณที่ใช้สอนลูกเสือกับแคม รวมทั้งมีการสอนวิชาอื่นในบริเวณเดียวกันและในเวลาเดียวกันด้วย

อย่างไรก็ตามทุกโรงเรียนก็ได้พยายามที่จะจัดกิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาดให้ดีที่สุด
ให้สมกับคำกล่าวของปลัดกระทรวงศึกษาธิการในพิธีเปิดการประชุมอบรมเจ้าหน้าที่บริหารงาน
อนุกาชาด ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓ (กระทรวงศึกษาธิการ
๒๕๐๕: ๑-๒) ว่า ในการให้การศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนนั้นมิใช่จะให้ความรู้ด้านหนังสือ
อย่างเดียว แต่จะต้องพยายามอบรมนักเรียนในค่านิยม อบรมนิสัยใจคอเพื่อให้เป็น
พลเมืองดีในภายหน้า จึงควรส่งเสริมนักเรียนชายให้เป็นลูกเสือ และนักเรียนหญิงให้เป็นอนุกาชาด

โครงการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ถ้าจะดูความเป็น "ชาติ" ของชาติใดเราก็จะดูได้จากวัฒนธรรมของชาตินั้น หากชาติใดขาดวัฒนธรรมความเป็นชาติของเขาก็จะหมดตามไป ค่าย (ญาณวีโร ๒๕๒๖: ๔๘)

บรรจง ชูสกุลชาติ (๒๕๒๕: ๑๑) กล่าวว่า วัฒนธรรมหมายถึง ลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ได้วิวัฒนาการสืบเนื่องกันมาอย่างมีแบบแผน และสามารถแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๒ ประเภท คือ ลักษณะพฤติกรรมที่วิวัฒนาการมาในรูปของจิตใจ เช่น ความเชื่อ การบูชาดวงสว่างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และลักษณะพฤติกรรมที่วิวัฒนาการมาในรูปของวัตถุ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รูปภาพสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โบราณสถาน เป็นต้น

เกโซ สวานานท์ (๒๕๒๐: ๔๒-๔๓) ได้กล่าวถึงสภาพโดยทั่วไปและปัญหาทางก้านศิลปะและวัฒนธรรมไทยดังนี้

๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศิลปะและวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตน แต่ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ศิลปะและวัฒนธรรมไทยที่สั่งامค่อย ๆ ถูกทำลายไป
๒. ศิลปะและวัฒนธรรมไทยในรูปของศิลปวัตถุที่สวยงาม โบราณสถาน อนุสาวรีย์สำคัญ ๆ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ถูกทำลาย
๓. ความตื่นตัวทางการเมืองทำให้เกิดแนวความคิดทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง การแสดงออกทางปฏิบัติในสังคมใหม่ ทำให้คนรุ่นหลังละทิ้งศิลปะและวัฒนธรรมไทยที่เคยถือว่าสั่งาม
๔. การเผยแพร่ความรู้และการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมในศิลปะและวัฒนธรรมไทยไม่สามารถทำได้อย่างกว้างขวาง ทำให้เยาวชนขาดความรู้ ความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมไทย และรับเอาศิลปะและวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา
๕. การเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้ค่านิยมทางศาสนาที่เคยยึดถือเปลี่ยนแปลงไป มีการทำลายศาสนามากขึ้น

สำหรับนโยบายทางการศึกษาซึ่ง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โฆษกกองรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่า รัฐบาลต้องการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เสริมสร้างให้บุคคลมีความสำนึกรับผิดชอบ มีความคิด ความสามารถในทุก ๆ ด้าน สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเร่งให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา วิชาชีพ กีฬา นันทนาการ ข่าวสาร เพื่อให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชน และจะรักษาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยให้มีเอกลักษณ์สูง เคน ป้องกันการทำลาย รวมทั้งปราบปรามกิจกรรมอันเป็นการทำลายศีลธรรม จรรยาและชื่อเสียงของคนไทย (สำนักเลขาธิการวุฒิสภา ๒๕๒๒: ๑๒)

จากนโยบายทางการศึกษาดังนี้ จะเห็นได้ว่ามีเป้าหมายที่จะพัฒนาส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทยเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายนี้และเพื่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของชาติไทย โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทยขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย และนอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (๒๕๒๑: ๑๕) ยังกล่าวไว้อีกว่า สังคมมีหน้าที่รักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งตลอดเวลา การถ่ายทอดนี้สังคมได้อาศัยโรงเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญ โรงเรียนจะทำหน้าที่ให้การศึกษาร่วมเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ อันเป็นมรดกของสังคมแก่นักเรียน ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๐: ๑๐) และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (๒๕๒๒: ๑) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทยไว้ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่ดียอยู่แล้วให้มั่นคง โดยจูงใจให้นักเรียนซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
๒. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของการดำรงรักษาเอกลักษณ์ไทย
๓. เพื่อขจัดความหลงใหลวัฒนธรรมต่างชาติซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ และเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมไทย

การจัดกิจกรรมการศึกษาที่เป็นการสืบทอดและเสริมสร้างศิลปะและวัฒนธรรมไทย นั้น ปีพิมพ์ อัจฉริยาภรณ์ (๒๕๒๖: ๔๓) กล่าวว่า มีหลักในการจัด ๓ ประการคือ

๑. สอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของศิลปะหรือวัฒนธรรมเสียก่อน โดยชี้ให้เห็นความดีความงามของศิลปะหรือวัฒนธรรมซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีความเข้าใจและรักศิลปะ และวัฒนธรรมนั้นมากขึ้น

๒. ต้องชี้แนะให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของการสืบทอดและเสริมสร้าง ศิลปะและวัฒนธรรม

๓. วิธีสืบทอดและสร้างเสริมศิลปะและวัฒนธรรมนั้นจะต้องให้นักเรียนรู้ว่า เราสืบทอดและสร้างเสริมไปทำไม และทำอย่างไร

นอกจากนี้ เกโซ สวานานนท์ (๒๕๒๐: ๔๓) ยังได้เสนอกิจกรรมที่ผู้บริหารการศึกษา ควรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทยอีกดังนี้

๑. จัดเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมของชาติ และควร เน้นโดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้มากขึ้น

๒. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับศิลปะของชาติ ที่มีในจังหวัดของตนและจังหวัดใกล้เคียง

๓. ส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับการบูรณะปฏิสังขรณ์ และรักษา ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ในวันสำคัญประจำปี

๔. ส่งเสริมการประกวดกิริยามารยาทและความประพฤติของนักเรียนใน โรงเรียนหรือในจังหวัด

๕. ส่งเสริมให้โรงเรียนร่วมมือจัดกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา

๖. ส่งเสริมร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและทางวัดในการวางแผนพัฒนาวัดวาอาราม

๗. ส่งเสริมให้โรงเรียนร่วมมือกับพระสงฆ์ในการเผยแพร่หลักธรรมทางศาสนา ในทางที่ถูกต้อง

๘. เอาใจใส่ดูแลในโบราณสถานและปูชนียสถานในเขตความรับผิดชอบ ระวังยับยั้งการทำลายและทำให้ประชาชนภาคภูมิใจและหวงแหนในมรดกของสังคม

หมวด ง. บริการที่สร้างเสริมความร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาการของนักเรียน

โครงการสมาคมผู้ปกครองและครู

สวัสดี สุวรรณอักษร (๒๕๑๕: ๔๔) โลกกล่าวว่า ในระบบการศึกษาปัจจุบันนี้ถือว่าการร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็ก เพราะทั้งผู้ปกครองและครูต่างก็มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันคือ เพื่อช่วยเหลือเด็กหรือบุตรหลานของตนให้เจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีบทบาทที่สำคัญและต้องทำร่วมกัน ผู้ปกครองจะต้องให้ความรักและรู้จักบุตรหลานของตนเป็นอย่างดี ครูซึ่งเป็นผู้มีทักษะในการสอนก็ควรปฏิบัติหน้าที่สอนอย่างเต็มที่ ส่วนเด็กนั้นต้องการทั้งความรัก ความเอาใจใส่ และทักษะหรือวิชาความรู้ ฉะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งผู้ปกครองและครูควรจะหันหน้าเข้าหากัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อจะไขว่คว้าเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กมากขึ้น เพราะเด็กบางคนมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่บ้านและที่โรงเรียนไม่เหมือนกัน ถ้าผู้ปกครองและครูไม่เข้าใจกันแล้วอาจจะเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้

เชื้อ สาริมาน (๒๕๒๔: ๒๑) ประไพรัตน์ โมราภม (๒๕๑๕: ๔๘-๔๙) กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๑๔: ๑๕๗-๑๕๘) และภิญโญ สาริ (๒๕๑๕: ๒๕๐) โลกกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองและครูไว้ดังนี้

๑. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครูในการให้การศึกษแก่นักเรียน
๒. เพื่อช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้แก่ทางโรงเรียน หรืออาจจะเป็นการช่วยค่านักเรียนก็ได้
๓. เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้ปกครองมีความสนใจต่องานของโรงเรียน การสอนของครูและการเรียนของนักเรียน
๔. เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึงการจัดให้นักเรียนได้มีความพร้อมในทางกายและจิตใจเพื่อรับการสั่งสอนอบรมของครูได้เต็มที่
๕. เพื่อให้ประสมการดีในก้นการศึกษาแก่ผู้ปกครองซึ่งจะเป็นหนทางในการร่วมมือกับครูอย่างใกล้ชิดในการสั่งสอนอบรมนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการดำเนินงานของสมาคมผู้ปกครองและครู ถ้าจะให้ได้นผลที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองซึ่ง พรทิพย์ รัตนวิเชียร (๒๕๒๖: ๕๐) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในคำนี้ว่า ผู้ปกครองและครูควรมีความเข้าใจกันอย่างดีและติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองจะเป็นผู้ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีและมีบทบาทในการศึกษาของนักเรียนโดยร่วมมือกับครูอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนมีพัฒนาการอย่างสมบูรณ์

วิธีการที่จะทำให้ผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ได้วิธีหนึ่งคือ การจัดประชุมผู้ปกครองซึ่ง เกரியง เวียมสกุล (๒๕๑๐: ๕๓-๕๔) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการประชุมผู้ปกครองไว้ว่า เพื่อให้ครูทราบพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้าน ทราบความต้องการของผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองทราบพฤติกรรมและปัญหาของนักเรียนเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ทราบแนวการอบรม การดำเนินงานของโรงเรียน ร่วมกันพิจารณาหาทางส่งเสริมกิจการของโรงเรียนและ เพื่อเผยแพร่กิจการของโรงเรียน

สมาคมผู้ปกครองและครูจะเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองและครูได้พบปะสังสรรค์กัน ครูได้ทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมากขึ้นและผู้ปกครองก็ได้ทราบเรื่องการเรียนและความประพฤติของนักเรียน ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย (ธีระวัลย์ สวรรยาธิปัทม์ ๒๕๒๕: ๕๘) และในการพบปะสังสรรค์นี้ วิริยะ พูลวิริยะ (๒๕๐๕: ๔๘-๔๙) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายไว้ว่า เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครูมีความสัมพันธ์กันยิ่งขึ้น เป็นการเร้าใจให้ผู้ปกครองและครูมีความกระตือรือร้นในการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็กนักเรียน จะช่วยในการพัฒนาของครูนิคพลาคนน้อยลง นักเรียนจะรู้สึกปลอดภัยอบอุ่นมากขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในนโยบายของสมาคมได้ดียิ่งขึ้น

ทั้งผู้ปกครองและครูต่างก็มีความต้องการที่จะให้บุตรหลานหรือศิษย์ได้เจริญเติบโต ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนั้น เมื่อทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันอย่างดีแล้วจะเกิดผลดีแก่นักเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างแน่นอน